

Меркото

Български Книжици.

повременно списание

на

Българскѣ-тѣ Книжници.

Урежда са

отъ

Димитрий Мутьева.

Часть прѣва.

№ 5.

Марта: Книжка ^{Трѣва} втора.

Съдръжание:

- I Послед. страници отъ българ. Историкъ III.
- II Съвременно състояние на банкоте-ти. III.
- III Народ. Книжница и Българ. Старина.
- IV Съвременна летопись.
- V Отписвани на Българскѣ-ти Книжици.

Цариграде-Галата.

у Книгопечатницата на А. Цявкова и Б. Динкова.

1858.

Български Книжици.

ЧАСТЬ I.

1858. МАРТА.

КНИЖКА ПРВА.

ПОСЛѢДНИ-ТИ СТРАНИЦИ

ОТЪ

Б Л Ъ Г А Р С К И - Т Ъ И С Т О Р И И Ж .

(Вижь Вниж. № 4, страницъ 124)

III.

Като достигнѣ съ подобни злодѣйнии верховнѣ-тѣ власть, Свѣтославъ не можеше обаче да дѣйствосва по свободно. Мнозина отъ боари-ти бѣхѣ ивно налѣжнѣ да дѣйствосватъ противъ него. И като ги поддрѣжаше Византия поискахъ отъ Императора Андроника да имѣ испроводи въ Българиѣ тайно Инханаа сына на Константина Тиха, кой-то се нахуж-

даше въ Солунъ, вѣнухъ съ тамъ и двамъ-та по млады братни Смиачевы Родославъ и Беславъ, кон-то още незнахъ чѣ братъ имъ е умръахъ, дойдохъ да проситъ отъ своѣхъ стра-нъ Императора да възведе Смиача на Тръновскый-тъ прѣстолъ. Андроникъ бѣ по лесно да свихъ Ниҳанла царь въ Базгарскъ, кой-то още прѣди двайсетъ години бѣ вѣнчанъ въ Тръново на царство ¹⁾, а Родославъ прие званне севастораторско (1296) и заедно съ Беслава кахъ съ на подданство Ниҳанла.

Съ Мало войскъ проникухъ въ Балканъ-тъ прѣзъ два различни пѣтища и Ниҳанла и Родославъ, нъ ни единый-тъ ни другый-тъ нищо не можухъ да сторитъ. Родо-

---

¹⁾ Въ 1265 - 1270 години на сѣверъ отъ Балканъ-тъ и по Дубавъ-тъ до Видинъ владѣше деспотъ Свѣтославъ, като удѣланый Князь (Онъ-зи Свѣтославъ, кой-то е преводилъ до Выевскый Митрополитъ Вирла II списокъ отъ Номоканонъ). Подиръ смъртъ-тъ на Константина Тиха (ок. 1277 г.) Свѣтославъ прѣдхвъ право-то си за Базгарскъ-тъ коронъ, зашто-то е былъ жененъ за третъ-тъ дщери на Феодора Ласкари, слѣдобательно за вѣкъ на Юанна II Пѣни. Константинъ Тихъ оставилъ малолѣтнаго сына Ниҳанла, кого-то майка му Мариа, братаница на Императора Палеолога съ сздѣйствието на прѣддени-ти ней воири, превозгласи царь. Това лесно можеше да докара смѣти и неуредици отъ Свѣтославовъ-тъ партиѣ, нъ за да ги устрани Мариа прѣдложи Свѣтославъ царство, нъ само съ условие да съ свихъ той наследникъ на Ниҳанла. Не чюто дотогы зрѣлаше станъ въ храмъ-тъ на Тръновско-то Патриаршество, гдѣ-то шестилѣтно-то дѣте бѣ провъзгласено за по старъ братъ на семидесятилѣтний Свѣтослава. Съ това чудовищно усминовление Мариа приспа старый-тъ деспотъ, кой-то бѣ падилъ въ дѣтство, и лесно съ управи съ него и съ неговъ-тъ партиѣ.

славъ паднѣ са въ рѣцѣ-ти Свѣтославови, кой-то мѹ избрѣ-
тѣ очн-ти и го испрати въ Солунъ, гдѣ-то са нахождаше
жена мѹ. Поробены-ты Гръци вѣхъ размѣнены за Тертерни,
комѹ-то Свѣтославъ даде, неизвѣстно на какѣ, малкѣ землѣ,
гдѣ-то той са заселнахъ, и въ миренъ животъ, като частный
гражданинъ гдѣ са отъ лѣтсписи-ти. Свѣтославъ отъ день
на день слыше са да извѣзе на свободно самодѣйствиѣ. Из-
ще видимъ можнахъ ли е що годѣ да избрѣши за самобытность-
тѣ на баггарскыи-тъ народъ.

До 1322 г. Свѣтославъ е управлѣвалъ Баггарскѣ, гра-
ници-ти на кой-то въ негово вѣкъма были са много по тѣ-
сни, нежели какви-то ги видѣхъмы при Іоанна II Асѣни. Отъ
югъ, западъ и сѣверо-западъ сръбъ отъ странъ-тѣ на Гръ-
цинѣ, Сръбинѣ и Венгрииѣ граници-ти ѹ вѣхъ отлѣстени
къмъ Гемскыи-ти гори. Околнн-ти дръжави са са позволили
отъ вѣтрѣшни-ти неустройства на странъ-тѣ, кои-то са раз-
вихъ подиръ смърть-тѣ на І. Асѣни, и са продажихъ до-
ри до гдѣ Отомане-ты привзехъ царство-то. Право е че са
са похваляли нѣкои правители, кои-то са са силни да вѣр-
натъ на тѣи дръжавѣ прѣво-то нейно значение, из дѣйствиѣ-
то имъ са показа много безсилно. Единъ отъ тыѣ правители
вѣ и Свѣтославъ; И прѣво-то вѣкъма на негово-то правленнѣ
обѣщаваше мирно царѣваннѣ; кое-то вѣ сзредоточено на вѣ-
трѣшно-то устройство на дръжавѣ тѣ. Да са обезпечи отъ
сколинн-ти дръжави, стръбваше мѹ са на Свѣтослава, да е гла-
вно-то условнѣ, за да уздави слабо-то положение. Сръбини и
Византии мѹ са са прѣдставили прѣви въ мысли-ти мѹ, сз
кои-то бы желалъ той да има искрени и мирни сношения.
Баггарии вѣ твърдѣ много изнемощѣла, за да може да са
бори, было сз кого было, и Свѣтославъ са вѣ рѣшилъ да от-

вѣгнува тѣж борбѣ съ всѣкъй начинъ. Въ Сръбниѣ управла-
ваше Стефанъ Милютинъ, кой-то като нѣмаше дѣца отъ прѣ-
ви-ти двѣ жени, рѣшиаъ съ вѣ да земе и третѣж, и да съ
сродни съ Свѣтослава, кой-то мѣ прѣдложи на 1298 г. сестрѣж-
си - дъщерѣж на Тертерни отъ вторѣж-тѣ женѣ ¹⁾ Това свѣнже-
ние съ Сръбниѣ было е противно на Андрониковѣ-тѣ полити-
кѣ, кой-то отъ своѣж странѣ искаше да съ свѣзи съ Милю-
тина не за дрѣго, освѣнь за да чдрѣжи Сръби-ти, да не на-
падѣтъ на Империиѣ-тѣ. Андроникъ съ помощѣ-тѣ на Па-
триаршеско едно послание, чѣдѣи Стефана, че съюзъ-тѣ съ Блѣ-
гаркѣ-тѣ е незаконенъ, защото е былъ свързанъ, до гдѣ е
была още жива втора-та жена Милютинова; и мѣ прѣдло-
жи дъщерѣж-си Симонидѣ ²⁾, а Свѣтослава-та сестра вѣ ис-
пратена въ Цариградъ.

Планове-ты на Тръновскый-тѣ дворъ съ разпрѣсвахъ, на-
дежди-ти мѣ съ распадахъ. Андроникъ осѣщаше че е навеслах
Свѣтославу нечудовоствие, из извѣгаше да влѣзе въ борбѣ
съ него, и прибръза да исправи погрѣшкѣ-тѣ си. Той покска
Свѣтославовѣ-тѣ сестрѣж за Михаила Ангела, деспота Патрас-

---

¹⁾ Слѣдсвателно отъ Вирамарииѣ, какъ-то видѣхъмы по
горѣ, дъщерѣж Мичевѣ.

²⁾ Стефанъ Милютинъ, Урошъ III, водеше прѣвѣж женѣ
(1276) дъщерѣж на Севастократора Иоанна отъ Епиръ, прави-
тели на В. Влахиѣж и Тессалиѣж. Около 1286 г. като ѣж напѣсти,
защо-то нѣмаше дѣца, поведе въ незаконенъ бракъ сестрѣж
на Екатеринаѣ женѣ на брата мѣ Драгѣтина. Ты вѣ калѣгерка,
из той не даде внимание нити на монашество-то ѣ, нити на
сопротивление-то на майкѣ си Еленѣ, нити на запрещение-то
отъ дѣухобенство-то, Милютинъ наснано съ вѣнча съ неѣж.

скаго ¹⁾), нѣ подирѣ нѣколко брѣмя не извѣстно за кою причину, заповѣда да условятъ Михаила съ женѣ мѣ и съ дѣцата мѣ и да ги затворятъ въ темницѣ. Свѣтославъ добрѣ знаеше слабостъ-тѣ на Византиѣ и тръсаше прѣдлогъ да съ размири съ Гръци-ти. И като склони на странѣ-тѣ си стрѣка си Балтимѣра - деспота Врѣнскаго залѣгнѣ, да въорѣжи отпрѣдани-ти укрѣпени мѣста на южный-тѣ склоны Балканскѣй, отъ Сливна къмъ Шмполъ и горѣ по Тѣнджѣ. Андроникъ отъ своѣхъ странѣ залѣгаше и той да склони на странѣ-тѣ си Балтимѣра, на кого-то земля-та бѣ расположена по р. Тѣнджѣ до Сливенскѣ-ти Балкани, и мѣжише да бѣде опора за военни-ти дѣйствиа на Византийци-ти. Нѣ Балтимѣръ не рачи да остави сестринца си въ тѣхъ вѣрѣхъ съ Гръци-ти. Само Рожеръ, ²⁾ кой-то съ нахѣждаше съ каталонскѣ войскѣ въ Мала Азия, прѣдложи себе си да проникне въ България заедно съ войскѣ-ти Андроникови, върѣхъ кой-то главно-то начальство бѣ дадено Императоровѣ сынѣ Михаилѣ. Пристанѣ съ него и Боеславъ, кой-то живѣеше въ Цариградѣ при Византийскѣй-тѣ дворѣ, съ надѣжди да наслѣдова право-то, кое-то е ималъ нѣкогы братъ мѣ Смиачи. Негова-та войска, кою поченѣ войнѣ-тѣ, като наближи граници-ти българскѣ, имала е нѣкой успѣхъ, защо-то разстѣ прѣдани-ти българскѣ стражници (ок. 1306), нѣ кога го достигнѣ Свѣтославъ съ главни-ти сили не далечѣ отъ Созополя, Боеславъ бѣ принѣденъ да вѣга

---

¹⁾ Прѣва-та мѣ жена е была Андроникова сестра.

²⁾ Андроникъ даде за Рожера Маринѣ дщериѣ на Г. Пѣтѣни Мичева сынѣ, кой-то, какъ-то видѣхъмы по горѣ водише Андрониковѣхъ сестрѣ Иринѣ.

вз Фракия кз мз Вдрене, за да са съедини съ главны-ти сили Муханлови. На пачи-ти Андроникови бѣхъ налѣгнали и Турци-ты възсточни-ти области на Империя-тж. Нова-та война съ Базгари-ти побѣди го да устрѣи нови легиони, за ково-то, какъ-то приказвѣтъ, употребилахъ всички-тж си серебряни и златни покщеникж. Прѣз Августъ на 1307 Муханлъ излѣзе съ нови войски отъ Вдрене и са управи кз мз Орѣховецъ и Сливенъ,¹⁾ помеждѣ кои-то са нахуждаше Крѣносъ, гдѣ-то живѣеше Балтимѣръ. Той като съюзникъ Свѣтославовъ бѣ длуженъ да бѣга отъ свои-ти земи въз планини-ти, а градове-ти и села-та бѣхъ прѣдадени отъ Гръци-ти на Рожера и на негови-ти Каталенци, кои-то ги разорихъ. Зима-та, кои-то наближаваше побѣди Муханла да са върне кз мз Вдрене, като остави сани партии войскж, за да удържи-тж залобени-ти мѣста, за да могѣтъ прѣз пролѣтъ да идѣтъ кз мз Трново. Положение-то Свѣтославоко отъ день на день ста-ваше по опасно, и той са рѣши да проси миръ и дщери-тж Мухансовъ - Теодорж. Поченѣхъ да прѣговарѣтъ и старий-тж Андроникъ, кои-те бѣ устѣпчивъ на всичко, рѣшително отказа са да даде Свѣтославѣ видкж-си. Базгаринъ-тж са пакъ взорѣжи, и война-та пакъ са възгорѣ отъ начало на 1308 год. Въ замирение-то Балтимѣръ, кой-то желаше да си върне земѣ-тж, кои-то бѣхъ приземи Гръци-ты, въз да обаде на Свѣтослава поченъ да прѣговарѣ съ Андроника и съ Муханла, а тсеа накара Свѣтослава да мисли че мѣ е измѣнилахъ Балтимѣръ, и испрати войскж да залоби градове-ти Дмволъ и Дар-

---

¹⁾ Орѣховецъ, или базгарскы Рѣховецъ, *Ραχούβις* (Pachum. t. II. pag. 447). нахуждаахъ са е при рѣкѣ Тѣнджѣ. Другий Орѣховъ Рѣховъ нахужда са на Динавъ-тж.

день, вой-то мѣ вѣхъ дадены въ вѣмѣнѣ за изгубенный-тъ градъ
Врѣносъ ; а самъ Свѣтославъ съ главни-ти сили нападѣ на
черноморско-то поморие, гдѣ-то безъ да проане крѣзь, за-
бладѣ Инхулаахъ и Месемерикъ, и обложи Ігѣтополь. Нѣ при
всичко тѣва Свѣтославъ не бы съ откадалъ отъ миръ съ Ин-
дроника, до кого-то испрати цариградскый-тъ патриархъ Іоан-
на, ¹⁾ кой-то бѣ заробенъ отъ Свѣтослава, за да прѣговарѣ
за миръ. Нѣ и сега най прѣво условие за миръ-тъ бѣше Тео-
дора, коѣ-то Свѣтославъ поиска за женѣ.

Императоръ-тъ не съ оцѣ рѣшаваше, нѣ страшна нерож-
ба прѣзь тѣмъ годиниѣ плашаше съ градъ Цариградъ, а вели-
кодѣшиѣ-то Свѣтославо, кой-то прѣдстави въ столицѣ-тъ
зрѣно колко-то бѣ потребно, склони упорнаго Андроника да съ
схгласи на прѣдложение-то мѣ, и Теодора, коѣ-то взе Свѣ-
тославъ, донесе мѣ въ придѣ оныѣ черноморскыя градѣ, кон-
то той бѣ привезѣлъ съ вой.

Послѣдѣющи-ти чѣтырнайсетъ години на правленне-то си
Свѣтославъ проведе забравенъ и отъ византийскы-ти лѣтопи-
си. Нѣма съмѣненіе че Теодора много е сѣдѣствовала за да
съ схранѣтъ миролюбиви отношенія помеждѣ Свѣтослава и
Андроника.

Свѣтославъ умрѣ на 1522 год. и остави сына си Геор-
гыя, кой-то бѣ наследникъ на власть-тъ мѣ, и въ память
на дѣда мѣ бѣ прозванъ Тертерий ²⁾ Георгый бѣ роденъ отъ

---

¹⁾ Той бѣ отъ Созополь и е патриаршествовалъ отъ
1295-1302, и като съ бѣ удаленъ въ Созополь, Свѣтославъ
го зароби, кога привзе градъ-тъ.

²⁾ Въ Синодикъ-тъ на цари Бориса Свѣтославоу баща
за отличіе отъ сына мѣ, нареченъ е Старый Тертерий.

прѣвѣж-тѣж женѣ Свѣтославоѣж - Евфросиниѣж.¹⁾ Отъ разказѣ
не-то на Кантандзена, можемъ да заключимъ, че още догдѣ е
былъ живъ Свѣтославъ, въ Тръново е была една партія ераж-
дебна на Гръци-ти, кой-то е дѣйствовала независимо отъ за-
конно-то правление, и глава на тѣхъ партиѣж е былъ Георгъ
сынъ Свѣтославоѣж.

И като имаше той съгладатели въ Цариградъ, зорко съ-
гладоваше дѣла-та, и токо що са воцари, нападнѣж и привзе
Филиппополь (1522 год.)²⁾

Тойзи удаченъ навѣгъ оводри прѣдводителъ-тѣж на дрѣ-
гый единъ българскый отрядъ, кой-то са управи кѣмъ Бдрене -
главнѣй-тѣж градъ на Фракиѣж. Изъ това нападане на импер-
скы-ти области бѣж заслѣствено за Георгъж; защо-то Андро-
никъ по младѣй-тѣж, кой-то имаше голѣми сили обрънѣж ги
отъ Димота кѣмъ Бдрене, испаднѣж българскы-ти войскы отъ
околнѣ-ти мѣста на старѣж Орестиадѣж, и ги погна кѣмъ
Сливенъ, отъ кѣдѣ-те са възвѣрнѣж съ безчетно множество до-
быткѣж, кой-то бѣж отнезъ отъ мирнѣ-ти селанѣж. Около това
врѣмѣ сирѣчь на 1523 год. умрѣж и Георгъж, кой-то остави
подирѣж си, като и много българскы династии, само едно има,
и новы крѣпави страници въ Историѣж-тѣж.

---

¹⁾ Така поне прѣдполагамы за да обѣсимъ генеалогыѣж-
тѣж на българскы-ти династии. Яко бы са родилъ Георгъж отъ
Теодоръж, то бы былъ тѣрѣдѣж младъ за да може да почене
войнѣж съ Андроника (на 14 год.)

²⁾ Cantacuz. t. I. p. 170.

СЪВРЕМЕННОТО СЪСТОЯНИЕ

на

БАНКОВЕ-ТИ

въ Европа и Сѣвернѣ Америкѣ.

(вижъ Виж. № 4, страницѣ 152)

III.

Въ прѣви-ти два отдѣла на той-зи обзоръ изложихомъ каквы банкве и кредитни каси съществватъ въ главни-ти дръжави въ Европа и въ Америкѣ; въ Нѣмскый-тъ сюзъ, въ Австриѣ, въ Бельгѣ, въ Франциѣ, въ Англицѣ, въ Сѣверо-американскѣ-тъ республнкѣ и въ Россіѣ; и показахомъ, до колко-то ни дозволихомъ официалны-ты источники, съ какви средства врьтиятъ тѣ дѣла-та си. Въ това отдѣление ще обхемимъ какво разаніе има въ устройство-то на банкве-ти, съ кой начинъ врьтиятъ тѣ дѣла-та си, и какво значение иматъ за тръговниѣ-тъ тѣхни-ти операци.

Вато прѣгаждахомъ по главни-ти средства на кредитни-ти каси въ всѣхъ еднѣ дръжавѣ отдѣлно, да ги съберемъ сега въ еднѣ общѣ табанцѣ за да ги сравнимъ:

Банконе	Основный-тх и запасный-тх капиталх	Вноси или депозити	Билети	Сумма
Вх Нѣмецко				
5 депозитны и 13				
билетны банконе	9,000,000 л. тдр.	10 м. л.	8 м. л.	27 м. л.
Австрия:				
Національный банк	8 1/2 м. л.		49 1/2 м. л.	58 м. л.
Учтно сдѣлж.	600,000 лири	200,000 -		800000 -
<i>Crédit mobilier</i>	8 м.	-	-	-
Белгия:				
3 банка	5,400,000 л ¹⁾	4 м. л.	6 м. л. ²⁾	
Франция:				
Французский банк	5 м. лир.	9 м. лир.	31 м. лир.	45 м. лир.
Учтна кантора	1 » »	1, 1/4 »	»	2 1/4 »
<i>Crédit Mobilier</i>	3 » »	5 » »	»	8 » »
Англия:	13 » »	20 » »	24 » »	57 » »
Шотландия	15, 4 ¹⁾	35	5, 6 »	56 » »
Ирландия	» -	» -	9 »	
Сѣвернх Америка	80 м. лири	40 »	60 » »	180 » »
Россия	27 » »	185 » -	»	212 » »

1) Капиталх-тх на національный-тх бельгийский банк не е внесенх всичкий-тх - той е составленх отх капиталх-ти на дѣлжы-ти два банка.

2) Вх тжж суммах влажжтх и облигацих-ти на сдѣлж-ство-то.

1) Отх тжж суммах е внесена до сега само третью-та часть отх акціонерх-ти.

При сравненіе-то на тыи числа мѣчно е да подведемъ пѣдъ едиѣ свѣдѣніѣ всичкы-ти банкосе; сѣщо-то наименованіе на капиталы-ти имъ имѣтъ различно значеніе, споредъ устройство-то и цѣль-тѣ на банкы-тѣ.

Собственны-ты капиталы на банкосе-ти сѣдѣтъ, да речемъ така, обеспеченіе на тѣхны-ти прѣдпріятія и основаніе за да поченѣтъ дѣйствіе-то си. Сѣмма-та на капиталы-ти, и особенно въ привилегированны-ти банкосе нѣма голѣмо вліяніе на дѣла-та имъ; ни едиѣ отъ тѣхъ не може да сѣ сграничи само сѣ свои-ти капиталы. Главно-то дѣйствіе на всѣкыи едиѣ банкы е да заемъ отъ едиѣ странѣ капиталы, а отъ дрѣгѣ да ги сѣлачѣ въ прѣдпріятія или да имъ нахѣжда мѣсто да ги дава на заемъ. Банкосе-ты земѣтъ на заемъ капиталы сѣ два способа: или приемѣтъ вноси върѣз кон-то плащѣтъ анхѣж, и тогы придобыване-то имъ сѣстои въ разницѣ-тѣ на анхѣж-тѣ, коѣ-то земѣтъ отъ должницы-ти си, и на онѣжѣ, коѣ-то плащѣтъ на кредиторы-ти си или вносители-ти. Така дѣйствовѣтъ и частны-ти банкерскы кѣщи и трѣговскы-ты депозитны банкосе, кон-то нѣмѣтъ право да пѣщѣтъ билеты. Или пакъ земѣтъ на заемъ сѣ билеты, кон-то пѣщѣтъ въ обръщеніе и могѣтъ да размѣнѣтъ на монетѣ, кога имъ сѣ прѣдѣзвѣтъ, и сѣ тойзи начинъ умножѣвѣтъ средства-та си споредъ потребности-ти на трѣговницѣ-тѣ. Исно е че въ тойзи сѣлучай банкосе-ты помагѣтъ само сѣ кредитъ, защо-то билеты-ты имъ не сѣ дрѣго нѣщо освѣнь кредитны записи. Таковы банкосе сѣ наричѣтъ билетны банкосе (*Banques de circulation, Zettel-Banken*). И главный-тѣ капиталы, сѣ кой-то тѣ обръщѣтъ дѣла-та си, сѣстои въ кредиты-тѣ. Чѣжда капиталы на лицѣ приемѣтъ тѣ или за текущи сѣѣткы, за да платѣтъ по назначеніе-то на

вноситель-тъ, или за да ги пазѣтъ. И за това тые банкоче не плащѣтъ лихвъ на чаквы капитал, а по нѣкогы велѣтъ комиссиѣ за услуги-ти, кои-то оказывѣтъ на вносител-ти. Въ Нѣмско сваче и отъ билетни-ти банкоче много приемѣтъ вноси съ лихвъ. Лихвъ плащѣтъ тѣ за да удържѣтъ вносител-ти да не понскѣтъ изведиѣкъ капитал-ти си назадь. Въ Шотландиѣ всичкы-ты банкоче, и въ Сѣвернѣ Ймерикѣ нѣкои банкоче приемѣтъ също лихвени вноси; из това дѣйствиѣ прѣдоставлено е на болѣ-тъ на банкоче-ти и на взаимно-то тѣхно соглашенне съ вносител-ти. Во всичкы-ти банкоче, кои-то допущѣтъ лихвени вноси, има ограничение за срокъ-тъ на възвръщенне-то имъ, а лихва-та какъ-то въ тръговскы-ти, така и въ билетни-ти банкоче играе въ Европѣ междъ 1 1/2 до 2 % най низка-та, и 5 % най висока-та. По нѣкогы сваче ты сѣ измѣня, по висока е, кога банкъ-тъ има нжда въ капитал, и по низка е, кога има много свободни капитал, кои-то трѣсятъ мѣсто въ банкъ-тъ.

Отъ тойзи способъ на дѣйствиѣ-то ясно е че банкоче-ты съ свой-тъ капиталъ връшѣтъ най малко-то дѣла. Той низ е потребенъ само за да покрывѣтъ загубѣ-тъ (зарари-ти) и да наплащѣтъ лихвъ-тъ на капитал-ти, кои-то сѣ лѣжатъ безъ употревленне, и вхове за да оздравѣтъ довѣрител-ти си, на всѣкъ противенъ случай, ако бы да искѣтъ да прѣкъснѣтъ дѣла-та си. За това капиталъ-тъ на много банкоче е, можемъ да речемъ, съвсѣмъ отстраненъ отъ дѣла-та мѣ, и часто той е облъченъ въ другы цѣнности, кои-то давѣтъ приходъ или остава въ рѣцѣ-ти на акціонер-ти, кои-то внасятъ само една часть отъ нарицателнѣ-тъ цѣнѣ на акци-ти. Така напримѣръ капиталъ-тъ на лондонскы-тъ банкъ всичкы-тъ е даденъ на заемъ на правителство-то,

тава сѣщо и капиталъ-тъ на французскій-тъ банкъ ; часть отъ капиталъ-ти на дѣла-та белгійскы банка е вѣзалъ въ капиталъ за третій-тъ банкъ и т. д. Отъ това сѣ прочумѣва защо толкова лесно сѣ устрѣшаватъ и сѣ умножаватъ всѣкънъ день банксе-ты въ Нѣмско а найначе въ Америкъ.

Въсѣмъхъ друго значение иматъ вноси-ты въ депозитни-ти тръгевскы банкове, и билеты-ты въ билетни-ти банксе. Тѣ сѣ главни-ти средства съ кон-то връщатъ работи-ти си, като направавятъ и показавъ какво употребиение може да имъ даде банкъ-тъ.

Най непостынно-то отъ всички-ти средства на банкъ-тъ сѣ вноси-ты, кон-то могатъ да сѣ поискатъ назадъ отъ вноси-тели-ти. За това той-зи способъ на заемане-то въ депозитни-ти банкове, задлъжава ги да употребаватъ тые капиталъ на срокъ колко-то е възможно по късъ, за да бждатъ всѣкогы готовы да посрѣщнатъ кредитори-ти си, сиречь вноси-тели-ти, ако бы да си поискатъ назадъ капиталъ-ти. Билеты-ты, кон-то сѣ пдщатъ отъ банксе-ти съ задлъжение да ги размѣнятъ на монетъ, кога имъ сѣ прѣдизвижатъ, и тѣ сѣ единъ заемъ като вноси-ты, който може да сѣ поиска назадъ. Билетъ-тъ може да бжде прѣдставенъ назадъ въ кас-сѣ-тъ на банки-ти за да го размѣни на монетъ. Из кога банкъ-тъ отъ връма на връма сбнародова состоиние-то на кас-сѣ-тъ си и на дѣла-та си, и не сѣ стѣснава съ нищо да размѣни билети-ти, кон-то мѣ сѣ прѣдизвижатъ, той придо-быва добѣрие, и билеты-ты мѣ, кон-то прѣдставивъ по голѣмъ леснотнѣ въ свръшение-то, нежели монета-та, удръ-жатъ курсъ-тъ си и сѣ приематъ въ заемане даване, като монета.

Отъ тѣмъ странъ билеты-ты иматъ прѣдпочтение

прѣдъ вноси-ти; зашо-то отъ единъ странъ вноси-ты по мѣ-
чено могутъ да съ удръжатъ, — банкъ-тъ е долженъ да пла-
ща врьзъ тѣхъ анхвъ, или да съ догевара всѣкогы за сроку-
тъ на възвръщане-то имъ, освѣнь това, капиталы-ты кон то
составляють вноси-ти на вслѣдъ съ сграницены. Споредъ тѣмъ
причинъ депозитны-ты банкве кон-то врьтѣтъ работѣ-тъ
си само съ вноси, никогы не могутъ да посрѣшнѣтъ всички-
ти нѣжди на тръговниѣ-тъ. Като съ исчрпи касса-та имъ, и
като пѣстиѣтъ въ свръшение всички-ти си капиталы, не мо-
гутъ побече да помагѣтъ, ако и да има още нѣждѣ тръго-
вни-та. Тѣмъ цѣль достигѣтъ само билетны-ты банкве, кон-
то пѣшѣтъ свои-ти билети споредъ потребности ти на тръ-
говниѣ-тъ.

Ни Депозитны-ты ни билетны-ты банкве не прѣдпри-
емѣтъ такви тръговскы дѣла, въ кон-то капиталы-ты имъ
могутъ да съ уплетѣтъ за дълго врьма, а само пѣшѣтъ
гы въ свръшение на кѣсо врьма, какво-то да могутъ скоро да
съ възвръщѣтъ пакъ цѣлы въ кассѣ-тъ имъ. — Билетны ты
банкве пѣшѣтъ билети-ти си въ учетъ (сkonto) на записи.
Тамъ е главна-та операциа тѣхна, и теко речи сама-та, гдѣ-то
тѣ могутъ безъ страхъ да пѣшѣтъ билети. Всички-ти дрѣгы
операции тѣхни като текѣши смѣткы, трансферты, пазане на
капиталы-ти, колко да съ ширеки, производѣтъ съ съ частни
средства, кон-то имъ съ дабѣтъ отъ оныи лица, шо дабѣтъ
комисиѣ.

По междѣ безстрашни-ти операции банковскы може да
съ отнесе още и даване-то на заемъ подъ залогъ на метали:
злато и сребро, кѣ-то лесно и скоро може да съ размѣни на
монетѣ, и да посрѣшне плащане-то на билети-ти, кон-то съ
пѣснѣты врьзъ тей-зи залогъ.

Учитане-то на тръговски записи е за билетни-ти банки една операция, за коя-то той самъ си прави заемъ или дава обязательни записи или билети, кои-то са задължава прѣдъ общество-то да размѣни на монетѣ. Помощь-та, коя-то той може да даде на тръговниѣ-тѣ съ той-зи способъ не са ограничава, като въ депозитни-ти банкове, само въ зньци съими, кои-то може да располага, или въ капиталъ-тѣ мѣ, нъ са простира на колко-то дръжи кредитъ-тѣ мѣ. Банкъ-тѣ умножава свои-ти средства до еднаъ степень, до коя-то може да стигне обръщение-то на билети-ти мѣ, споредъ нѣжди-ти на тръговниѣ-тѣ. И като надминатъ нѣжди-ти, билети-ти банковски почнатъ да са бръщатъ въ банкъ-тѣ, кои-то са внасятъ или за наплащане на учетени-ти записи, кога дойде срокъ-тѣ имъ, или просто прѣдставятъ ги за да ги размѣни банкъ-тѣ на монетѣ, и отъ това умалва монета-та въ касъ-тѣ мѣ.

Въ този способъ състои главна-та негова помощъ на тръговниѣ-тѣ. Като е задълженъ да размѣни билети-ти си на монетѣ, банкъ-тѣ има грижѣ да бѣде всѣкогы въ състояние да посрѣдне свои-ти обязательства. Учитане-то на тръговски-ти записи (сконтироване) прѣдства мѣ голѣмо обезпечение въ това. Защо-то, като пуща билети за тѣѣ операции на най кратки срокове на 1, 2 много на 3 мѣсца, банкъ-тѣ дръжи въ касъ-тѣ си таки цѣнности (записи) кои-то и сами скоро има да са наплатятъ. И ако бы да са наплатятъ тѣ съ монетѣ, то умножава са монета-та въ касъ-тѣ мѣ, и може да размѣни пуснати-ти билети, кога са прѣдзивиѣтъ, ако ли пакъ са наплатятъ съ билети-ти мѣ, то умалва съима-та на билети-ти, кои-то са нахождатъ въ обръщение и могатъ да бѣдѣтъ прѣдставени

за размѣнъ. Като остане въ тѣѣ граници на дѣйстви-то си, банкъ-тъ не прѣема въ рѣхъ си отвѣтственность по голѣмъж отъ силъ-тѣ си, и не употрѣблѣва на зло кредитъ-тъ, съ кой-то си ползѣва за да разшири дѣйстви-то си. Главнѣ-то вниманіе банкъ-тъ трѣбѣва да сбрьща само на подписи-ти да бждѣтъ здравы и благонадѣжни. За това той налага нѣкои условіи при приемане-то на подписи-ти, сѣбди ходъ-тъ на тръговницѣ-тѣ и скѣсѣва или разширява условіи-ти на кредитъ-тъ си, сиречь повышаѣва или понижаѣва учетнѣ-тѣ анхѣж. Въ позече-то европейскы банкѣе за учетъ на записи взема сѣ отъ 2 до 4 % и само кога настѣпи нѣкой кризисъ възвѣщаѣва сѣ до 5, 6, 7 и до 10 % какес-то видѣхъмы при мѣрѣ прѣди два мѣца.

Още и до днесъ нахѣждѣтъ сѣ руждѣныи условіе, кон-то нападѣтъ на билети-ти, кон-то сѣ пѣщѣтъ отъ банкѣе-ти. Чини имъ сѣ че това право не може да сѣ даде на частни компани; нъ на прѣдѣвание-то на наукѣ-тѣ е надвилѣ тѣѣ прѣдразсѣдѣны, и е доказало ясно, че банкѣевскы-ты билеты сѣ сѣщи-ты тръговскы записи, кон-то е дозволено всѣкъмѣ члѣ-вѣкѣ да даѣва въ рѣзъ себе си. Слѣдователно мнѣніе-то, че това право не може да сѣ даде дрѣгымѣ освѣнь на правителство-то, нѣма никакъ основание.

Кога единъ банкъ употрѣблѣва благоразѣмно средства-та си и дѣйстви-то мѣ е свободно, то пѣщане на билети-не може никогы да го хвѣрянъ въ несостоятельность (фали-менте - мюхлюзлюкъ). Пожеждѣ банкѣевскы-ти билети и правителственни-ти хартии - монетѣ има голѣмъж разликѣж. Банкъ-тъ като пѣща билети на мѣсто тръговскы записи, кон-то той прѣема въ учетъ не создаѣва новѣж цѣнность, не прѣд-лага монетный бѣдѣгъ, безъ да има потрѣбность тръговни-

та, а само замѣна съ своѣмъ-тъ цѣнность чуждѣ цѣнность или да речемъ по добротѣ, съсѣ свой-тъ билетъ замѣна частна запись, съ коѣмъ-то и избрѣшено между тръговци-ти купване и продаване. И тръговскы-ти дѣла, кои-то сѣ врышѣтъ на вѣрѣ или на срокъ одеснавѣтъ сѣ съ банковскы-ти билетѣ, кои-то замѣнѣтъ пари-ти. И като настѣпи скоро срокъ-тъ на записи-ти, кои-то сѣ приети отъ банкъ-тъ, то пѣснѣны-ты билетѣ врышѣтъ сѣ пакъ въ кассѣ-тъмъ мѣ, или ако не надминѣвѣтъ тѣ потребности-ти на тръговнѣмъ-тъ, и като сѣ по удобны въ свръшение-то, нежели тѣжка-та монета, то каста-та на банкъ-лъ сѣ умножава съ монетѣ, съ коѣмъ-то санапашѣтъ записи-ти.

И хартии-ти кои-то пѣща Правительство-то не истичѣтъ отъ тръговскы потребности, а отъ нѣжда на финансови потребности за да сѣ посрѣшѣтъ разноскы-ти. Масса-та на тыи хартии лесно може да сѣ умножи и данадмине нѣжди-ти. И като не може да сѣ посрѣшне съ тѣхъ нѣжда-та, за коѣмъ-то сѣ пѣснѣти, то правительство-то е принѣдено да употреби другы искусственни мѣри за да ги поддрѣжи въ свръшение-то насилно, и на мѣсто размѣнни прави приемане-то имъ обызательно.

Билетны-ты банкѣ дабѣтъ голѣмѣ помощь на тръговнѣмъ-тъ. Сѣживѣвѣтъ земане-даване-то съ четъ-тъ на тръговскы-ти записи, и уснабѣтъ производительность-тъ, защото дабѣтъ средство на тръговци-ти да свръшѣтъ често капитал-ти си и пр.

Учитане-то на записи, плащане-то на текущи смѣткы и другы комисіонерскы дѣла не сѣ страшни за банкъ-тъ, защото банкѣ-ты вѣскогы могатъ да испазнѣтъ оныи обызательства, кои-то приемѣтъ възвѣ себе си.

Из колко да сѣ голѣми тыи услуги, кои-то банкѣ-ты сказѣтъ на тръговнѣмъ-тъ, рѣдко билетны-ты банкѣ сѣ бла-

Годарѣтъ и сѧ ограничѣѣтъ сѧ тѣхъ. Като сѧ поукрѣпи кредитъ-тъ имъ, всички-ты банкѣ по съвѣдай-тъ на мѣстнѣ-тъ тръгѣвиѣ, или по дръгы условни на тѣхъни-ти отношениа къмъ правителство-то, поченовѣтъ да давѣтъ назаемъ капиталы подѣ обеспечение, кое-то, ако и да е щѣбно, не може лесно да сѧ сбръне въ пари, какво-то въ трѣвѣвало за да може банкъ-тъ всѣкогы да посрѣщне размѣнѣ-тъ на билетни-ти си, кои-то пѣща врѣзъ тѣсѧ обеспечение.

Вато сѧ развива и сѧживѣва тръгѣвиѣ-та отъ сѧдѣйствене-то на устройствѣ-ти билетни банкѣе разширѣва сѧ и производителностъ-та. Капиталы-ты сѧ помощь-тъ на банкѣе-ти скоро сѧ сбръщѣтъ, и могатъ часто да сѧ прѣхвърляѣтъ отъ едно промышленно прѣдприятиа на дръго. Из банкъ-тъ излаза изъ граници-ти на полезно-то назначение, ако почене да прѣема самъ участіа въ такви прѣдприятиа, или ако ги олеснѣва твърдѣ много изъ възнѣ мѣрѣ-тъ сѧ кредитъ-тъ си. Тако едно безмѣрно улеснение отъ страна-тъ на банкъ-тъ, или да речемъ по добрѣ усиленѣ една помощь на спекулации-ти, ще сѧ сбръне въ вредъ и за сами-ти банкѣе. Защото ще сѧ поискѣтъ назадъ капиталы-ты, кои-то сѧ внесены въ банкъ-тъ за да сѧ пѣснѣтъ въ спекулации, и още по вѣче въ вредъ на тръгѣвиѣ-тъ, защото капиталы-ты, сѧ кои-то сѧ сѧ поддрѣжали нѣкои прѣдприятиа вече поченѣти, сбръщѣтъ сѧ на нови прѣдприятиа, кои-то замамѣтъ сѧ сбѣщаніа на поголѣмо придобыване.

Всичко тѣсѧ много пѣти сѧ е подтѣрѣдило сѧ страшни кризи, из дѣхъ-тъ на вѣрѣма-то и потѣвности-ти на промышленностъ-тъ не сѧ доволствовѣтъ сѧ учитане на записи и сѧ комисіонерски дѣйствиа на банкѣе-ти. На всѣдѣ силѣтъ сѧ да ги убѣчѣтъ въ спекулации, и особенно въ на-

ше-то брѣма, токо речн, вси чкы-ты банкоче поченжан сѣ да раздавѣтъ пари подѣ залогѣ на стокѣ, на правителственни записи (свангацин), на акции и обангацин отѣ частни сѣдрѣжества.

Не можемѣ да не признаемѣ ползѣ-тѣ отѣ това направление; нѣ то не може никогы да стане обизателно за билетни-ти банкоче, кои-то сѣ должны най прѣво да замѣгѣтъ за да прѣдупрѣждѣтъ трѣговскы и промышлени кризисы, кои-то сѣ раждѣтъ отѣ безсмислени спекуляцин.

За това главна-та цѣль на тые банкоче трѣвова да бѣде една постоянна помощь и поддрѣжка на трѣговскы-ти и промышлени прѣдприятия, нѣ безѣ да насилувѣтъ искѣственното имѣ развитие извѣхъ граници-ти на благоразѣмие-то

И колко-то за депозитни-ти банкоче не трѣвѣ и да споменѣваемѣ, че тѣ не могѣтъ да прѣдпримѣтъ такви сперацин: И тѣхно-то сѣдѣйствие въ вси чкы-ти сперацин не може дане бѣде тѣрьдѣ ограничено, зацо-то тѣхни-ти срѣдства и помощь-та коиж-то могѣтъ да дадѣтъ, нахождѣтъ сѣ въ зависимость отѣ вноси-ти. И вносители-ты, като сѣ развива и расте заедно съ просвѣщение-то и промышленность-та нахождѣтъ въ общество-то по придобыточно употребление за капитали-ти си, игы вдигѣтъ отѣ банкоче-ти, а това още повече стѣснава тѣхни-ти дѣла, и това положение гы понѣждава да прѣплатствувѣтъ за дане сѣ развива дух-тѣ на промышленность-тѣ, въ коиж-то тѣ виждѣтъ страшный брѣгъ за себе-си.

Опытѣ-тѣ ны учи че трѣвѣ да сѣ избѣга ѣстройство-то на депозитни банкоче. И на всѣдѣ тѣ сѣ замѣнѣтъ съ по свѣршени кредитни ѣстройства, кои-то дѣйствовѣтъ повече съ кредитѣ-тѣ си за потребности-ти на трѣговиж-тѣ. ¹⁾

¹⁾ Депозитны банкоче въ Европѣ сѣ тѣрьдѣ мало, и то тѣ сѣ второстепенни кредитни ѣстройства, кои-те сѣществѣвѣтъ наредѣ съ билетни-ти банкоче. Освѣнь това крѣгѣ-тѣ на тѣхни-ти дѣйствия ограниченѣ е отѣ закони-ти, кои-то имѣ разрѣшавѣтъ да приемѣтъ вноси до извѣстнѣ суммѣ.

СТИХОТВОРЕНИЕ.

БЕДѢНКИ СВѢТИТЪ СРѢДЪ ЧЕЛО,

ИВАНКА СТОИ НА ЧЕЛО

МОМЫ-ТѢ ВОДИ СЪ ГЛАСЪ ЕСЕНЪ

ТА СИ ПѢЛАА ЧѢЗЪ ПѢСЕНЬ:

„ ВЛЕТА И ДУША ПРОКЛЕТА

НА ТАЗИ МОМА НАПЕТА,

КОИТО ЛИБИ ЮНАКА

И СКРЫШОМЪ НЕГО ДА ЧАКА,

КОГА ЩЕ ШУМА ДА СЛѢТЕ

ОТЪ ГОРИ ДА СИ ДОЛѢТЕ.

ЦѢЛО СЪМЪ ЛѢТО ЧАКАЛА

ЗА ЛИБЕ СЪ СЪЛЗИ ПЛАКАЛА

ЕЩЕ МИ ЛИБЕ НЕ ИДЕ

КАКЪ ВѢУХЪ МЪ ВѢРНА ДА БИДИ;

ВЧЕРА МЪ КИТКА ПОВѢНЪ,

И АЗЪ СЪСЪ СЪЛЗЫ СВѢТНА

ЗАРАНЪ СЪМЪ ДРУГЪ НАВРАЛА,

НЕ СЪМЪ ИЪ ЕЩЕ ПОДАЛА

ПРОЩАВАЙ, КЛЕТО ЮНАЧЕ. -

И ДОЙДИ, МЛАДО ОРАЧЕ,

ЦѢЛЪЗ ДЕНЬ СИ ВЧЕРА ОРАЛО,

СНОЩИ ДО МЕНЕ СЪ ИГРАЛО.

ДОЙДИ, И СЕГА ЗАСМѢНО,

БЕДНИ МЪ ДО ДЕСНО КОЛѢНО,

ЗА ТЕБЪ Е КИТКА НАВРАНА

ОТЪ СЕГА ТВОИ ШЪ СТАНЪ.

ТОВА ИВАНКА ИЗДУМА,

ВЪЗ ЧЕЛО ИЪ СЛУЧИ БРОШУМЪ-ТЪ

ОТЪ ГОРА ГЛАСЪ СЪ ДОЗЕЛО:

„ НА ТИ ЗАПАЛЪ, НЕВѢРО! -

ОРАЧЕ, МЛАДЫЙ РАДОСИ,

НИ МСИ, БРАТКО, НИ ТВОИ,

П. Р. СЛАВЕЙКОВЪ.

НАРОДНИ ВНИЖНИНА

и

БЛЪГАРСКА СТАРИНА.

Народно-то начало е едно отъ най глѣбни-ти начала въ нашия-тъ вѣкъ, то стои на прѣво-то мѣсто, теко речи, въ всички-ти съвременни въпроси; и на изучение-то на народностъ-тъ никога не са е обръщало толкози внимание, колко-то са обръща въ наше-то вѣкъ, и нигдѣ не са обработива съ такъвъ успѣхъ, като въ Нѣмско. Повече отъ четирицѣтъ години са са замислили, отъ какъ са полужили едно ико основа-ние на това изучение двама брата Вилхелмъ и Яковъ Гримъ съсъ свои-ти прѣизрядни издирвания за ѡзыкъ-тъ, мифология-тъ, законодателство-то, поезия-тъ и въ свѣще книжнина-тъ. Яковъ Гримъ е билъ честитъ да създаде новъ наукъ, наукъ на народностъ-тъ. Негови-ти списания са служили за примѣръ на всички-ти народи. И не са останали безъ внимание и на оные дѣтели, кои-то са са трудили за своѣ-та народностъ, кои-то са свои-ти трудове са забав едно отъ най почтени-ти мѣста по между Европейски-ти учени; и комъ не са известни прочюти-ти имена на Вѣка Стефановичъ Караджичъ, на Веспитара, на Шафарика, на Срезневскаго?

Всичкы ты просвѣтены народи залѣгхтх, кой по инго кой по малко, за нѣдучение-то и разхиснение-то на народнѣ-тѣ си старинѣ; На Нѣмскый-тх ѣзыкх сѣ издавхтх инго вѣстници само за тѣй-зи предметх. Не е тѣка мѣсто да сѣ простирамы на дѣлго за тыя списаниа; нити пакх сѣ надѣемх, че скоро ще сѣ ѹдостоних и мы да видимх на нашый-тх ѣзыкх такви списаниа; нх ако искамы да напруѣдовамы, трѣба да знаемх, що е было отзадѣ ни, и ако не быхх сбрнѣли чюже-странны-ты списатели внимание, колко годѣ, и на нашый-тх народх, то още не быхмы знали, че смы имали старинѣ, че смы имали Историч. За да можемх и мы колко годѣ да посочимх на сѣбѣтх-тх, че смы имали и народность и старинѣ, рѣшнхмы сѣ да прибавимх единх отдѣлах вх наши-ти Внижници за той-зи предметх и вх единх отх прѣдни-ти Внижкы поканихмы всѣкыго, кой-то желает да ни дойде на помощь, нх единх отх наши-ти учени Г. Гавва Филаретовх, прѣбвари наше-то желание и ни испрати три народни пѣсни, сз кон-то и поченовамы сз надѣждѣ, че скоро и отх дрѣгы мѣста ще ни долѣтитхтх и пѣсни и приказкы и пословници, и всѣкаквы дрѣгы материалы за нашѣ-тѣ народнѣ старинѣ. Дай Боже да не останемх нѣмамены.

Уред.

БЪЛГАРСКИ НАРОДНИ ПЪСНИ.

(Изъ С. Филаретовъ-тх Сборникъ).

I

- Бесеуз Марко, бесеуз конѧ ѳзди,
 ꙗ сега го небесело ѳзди.
 Самѡръ кожѡхъ на опако носи,
 Зердавѡ калпакѡ надѡ очи надноси.
 5 Не смѣаше никой да го пыта,
 Попыта го вѡнца сестрица:
 Бесеуз браино, бесеуз конѧ ѳздишь,
 ꙗ сега го небесело ѳздишь.
- 10 Снощи пойдѡхъ царѡ на Дибана,
 Ч срѣща ми до два Латинина,
 Латински ми вѣрѡ пропсѣвахъ,
 И при вѣра майка споминѡхъ.
 ꙗ погѡвехъ до два Латинина,
 Двама брайка между деветь сестры.
- 15 Сега нека тѡ кърви да имѡ платимѡ,
 На ло (нѡ) сакатѡ главѡ на замѣнѡ.
 Отговори вѡнца сестрица:
 Не вон се, Марко милы брате,
 ꙗ си има мѡ дорѡ до деветь сына,
 20 Десетый-о дѡко младо дѣте,
 Се си дѡко на тебѣ прилича,
 Ще пратиме него на замѣнѡ.
 Та си станѡ майка на дѡко-те
 ꙗйде, дѡко, чѡка (чѡка) ти се жени,

25 Пйде, Дѹко, свѣтѣ да канишь,
Па е дошелз Дѹко отъ Дѹкане,
Додѣка го майка разрѣшила (чесала),
Бз сѣзы го е майка искапала

Отговара Дѹко на майка еи:

50 А не идемз бекѣ да не дойдемз,
Нало (нз) идемз свѣтѣ да канимз:

(Подслушена отъ Дим. Х. Коцева, бз Софїа.)

II

Дѣвойко, дѣвойко, драга дѣшо моа,
Ке те пытамз нѣщо, право да ми кажешь.
Пытай, драго, пытай, право кемз ти каза:

Що те майка толко рано буди?

5 Що те, Драго, толко често кара?

Тако м' бега, драго, то си е отъ тебе:

Защо рано дойдешь, самси не дохождашь,

Ты доведешь, драго, твойго врана коня,

И донесешь, драго, сивз соколз на рѣкж,

10 Вонь-о ти процвилн, та дворе прснхтжтз,

Соколз ти запѣе, далеко се чѣе:

Че ны чѣжтз, драго, далечны сзсѣды.

Па не ли е, драго, се това отъ мене,

А а не кемз, драго, бекѣ да дохождамз.

15 Дойди, драго, дойди, защо да не дойдешь?

А че търпимз, драго майчини-тѣ рѹгы,

Майчини съ рѹгы бѣлаз-цѣрвенз трендафилаз,
И твѣри-тѣ маѣбы — синапобо зѣрно,
Да го гзлатнемз, драго, ч гзрло к' остане.

(Подслушена отъ Кост. Х. Атанасова, въ Софіѣ).

III

- Падѣжла мзгала по поле
Та е сичко-то покрѣила
Едно се дѣрво видаше,
И оно бѣло цвѣтѣше (2),
4 Подз него Цвѣта сѣдѣше,
Цвѣте ч сѣбѣты падаше
Нойны дѣргаркы дѣмажъ :
Цвѣто-ле Цвѣто чѣбаба,
Избивай киткы шарены
10 Та гы раздабай Цвѣто-ле,
По тыквншкы-тѣ ергене,
По витолскы-тѣ сегмене,
По ищипскы-тѣ фодѣлы,
Та свирай, Цвѣто, жальтицы,
15 Нижи гы, Цвѣто Цвѣто-ле
На твое бѣло чгзрле

(Подслушена отъ Димитр. Манска, въ Софіѣ.)

БЪЛГАРСКИ НАРОДНИ ПЪСНИ
НА МАКЕДОНСКО-ТО НАРЪЧІЕ.

(Из з Сборникъ-отъ на П. З.).

I

Качѹнчице цвѣтнице аѡ ѡ вѣде Лазара ?
Н ѡ вѣдофъ нѣ вѣдофъ, на белъ дѹнавъ седеше,
Вѣти венци бѣше семъ лазарки дѣбаше
Вале мале нѣмаше.
Бедна Вала да плачетъ Лазара ѡ тешеше :
Млаци Кало нѣ плачи, пакъ въ година ке дойда
Сѣмъ лазарки по венци тебе Вало два венца.
Кога дойде година Вала ѡ найде мѣжена.
На вѣниче седеше венчаница кинеше.
Нажъ гѣщи кърпеше, мало дѣте лѣлеше.

II

Градъ граднаа самѡвила,
Нѣ на нѣбо нѣ на земи,
Тѹкъ така подъ ѡблаци.
Стѡ дѣреци ми рѣдеше,
Се юнаци отбѣрани,
Стѡ пѣрмаци ми рѣдеше,
Се дебойки отбѣрани,
Стѡ пѣнжери ми рѣдеше,
Се дѣчина отбѣрани.

СЪВРЕМЕННА ЛѢТОПИСЬ.

Прѣдидѹщъ-тѣ нашъ лѣтопись поченъ хмы отъ Индїи; Индїйскы-ты дѣла поглащѹтъ всеобщо-то вниманїе, всичка-та Европа нетрѣпѣливо чака индїйскѣ-тѣж. пещѣ, и съ вниманїе слѣди тѣмъ упорнѣ борѣ на просвѣщенїе-то съ варбарство-то, и ни едно слово, кое-то може да пролѣе колко годѣ свѣтъ на тойзи въпросъ, не съ пропѹща безъ вниманїе. Вѣстници-ты по нѣколко пѣти повтарѹтъ всако едно събытїе, безъ да ги е страхъ, че ще омръзне на читатели-ти. Колко по любопытно е изложение-то на тойзи въпросъ отъ чловѣкъ, кой-то го е извучилъ основателно? Надѣемъ съ, че ще удоволяетворимъ любопытство-то на наши-ти читатели, ако имъ прѣдставимъ едно живо изложение на съвременнѣй-тѣ индїйскѣй въпросъ, написано отъ Г. Демѹана и напечатано въ *Revue des deux Mondes* за Октомври мѣсѹцъ на ланскѣ-тѣж. годинѣ. Надѣемъ съ че читатели-ты ще съ възблагодарѹтъ, кога прочетѹтъ тѣмъ статїи:

„ Два враждебны религїозны закона гладѹтъ единъ на дрѹгѣй съ ненависть. За тѣхъ не съ възможни нити трактаты, нити примиренїе. Война-та помеждѹ имъ е естествоно положение, а миръ-тѣж - принѹдително . . . . Нѣмамы нѹжда да мамимъ себеси, индїйска-та койна е нова фаза на борѣ-

тѣ пожеждѣ барбарство-то и просвѣщеніе-то. Това същество трѣбѣ да склони на странѣ-тѣ на Англичѣ всѣкого, кой-то безпристрастно сѣди.

Индійска-та война е само едно ново дѣйствиe отъ голѣмѣ-тѣ драмѣ на просвѣщеніе-то. Варлъ Мартель въ битвѣ-тѣ при Пуатье, Гетфридъ Бланкенскій и Лудовикъ Свѣтой въ кръстоу-ти походи, Испанія въ Гренадѣ, Донъ Жуанъ при Лепанто, Карахъ X въ Ажирѣ, это герои-ты на тѣмѣ великѣ трагедіѣ, на коѣ-то дѣйствиe-то са е прѣнесло сегѣ въ одрѣтѣльнѣ-тѣ азійтскій мѣръ. Възстаниe-то индійско е было за Англичѣ, като грѣмосѣ стрѣлоѣ, съ нейни-ти спѣтници- Ураганѣ, развалини и мракъ. Свѣтъ поченова свѣче да освѣщава тойзи хаосъ, и исламизмъ-тѣ все по исно испѣкноба на възнѣ.

Какво религиѣ-та лежи въ осисваніе на възстаниe-то - то са доказва най наглядно отъ отератителни-ти жестоко-сти, кои-то сопрѣваждѣтѣ успѣхъ-тѣ на индійци-ти. Ако възхъ оставени на свои-ти природни инстинкти и прѣданиѣ, Индійци-ты никогѣ не възхъ извършили такви барбарски постѣпки. Индиецъ-тѣ е отъ природѣ кроткъ и недѣлтеленъ, той са отлнча съ трѣпѣние и има трѣпимостъ. Нѣ въ основѣ-тѣ на вѣрѣ-тѣ мѣ лежи истребѣніe-то на невѣрни-ти. Вѣра-та свѣщава вѣчно блаженство ономѣ, кой-то са бори съ врагове-ти нейни, и всѣко убійство, женѣ было, дѣца было, открька на правовѣрнѣ-тѣ райски блага. Въ тѣмъ глѣбни постѣпки съ заробен и-ти жени въ Индиѣ не можемъ да виждамы само една жаждѣ за кръвъ и животнѣ чюк-твенность, не можемъ да не виждамы въ тѣхъ систематич-скій плачъ на религиѣознѣй и политическѣй принципъ, кой-то са прилага съ адскѣ рѣшимостъ и постоянство. Религиѣознѣй-

тѣ фанатизмѣ на Индійци-ти посочнах сѣ е во всички-ти тѣхри жестокости. Сѣ обиди-ти, кои-то сѣ нависли на християнскы-ти жени, искали сѣ само да нанесѣтъ безчестие на християнскѣ-тѣ вѣрѣ. Кой-то знае въ какво положение сѣ нахождѣтъ жени-ти ꙗзичскы-ти народи, ще проучѣе какво значение имѣтъ обиди-ти, кои-то Индійци-ти сѣ замѣтали да нанесѣтъ на несчастни-ти жени, що сѣ сѣ паднѣли въ рѣцѣ-ти нмѣ. Нѣма съмнѣние, че тыи жестокости не сѣ были случайни, а сѣ истичали отъ системѣ, и англійскыи-ти вѣстники имѣли е право кога казва: „да бѣде извѣстно всѣкомѣ, - казвамы тебѣ съ срдечно съболѣзнование - да бѣде всѣкомѣ извѣстно че народѣ-тѣ въ Деаги, колко-то жени и момѣ сѣ паднѣли въ рѣцѣ-ти мѣ - блячиаз ты е по главни-ти ѹнци въ градѣ-тѣ по нѣколко часове, и съ голѣмѣмъ пезорѣ за да ты ѹниси въ очи-ти на народонаселение-то. Да бѣде извѣстно всѣкомѣ, че тыи несчастни жертви сѣ были подирѣ прѣдѣдени на зѣбрство и жестокости прѣдѣ очи-ти на хладни народи. Всичко тебѣ е направено съ обдѣманѣ цѣль - да опозорѣтъ Англицѣ, Европѣ, християнско-то владычество, и християнскѣ-тѣ царицѣ “

Кои сѣ были главны-ты дѣтели въ възмѣщение-то, тебѣ сѣ открыва ясно отъ ѹдѣбительно-то съгласие, съ кое-то бѹнтѣвници-ты сѣ сѣ съсредоточили около Деаги, и отъ ѹсердие-то, съ кое-то тѣ сѣ възстановили на прѣстола-тѣ одного отъ потомство-то Императорско. Деаги е столицѣ на Исламизмѣ-тѣ, съ негови-ти прѣдѣнии и паметници, той е - священный градѣ, на кой-то на прѣжни-ты тѣземны владытели и тираны сѣ обрѣщали взорѣ-ти си. И сега, какѣ-то казѣтъ Индійци-ты, кои-то сѣ останѣли вѣрны на Англицѣ, съ отчаяние помышляѣтъ за наказание-то, кое-то ще дочака той-зи ре-

англозенъ градъ: ” Припазете Делги, выжтѣ тѣ на свои-тъ офицери. На тѣжъ молбѣ Англичане-ты съ бѣшенство имъ отговарѣйтѣ: Ще припазимъ един-ти камъни въ Делги — ще гы оставимъ за да покажейтѣ мѣсто-то, гдѣ е былъ градъ Делги, и ще просремъ съ павъгъ разваленн-ти палати и храмове въ градъ-тѣ. „ Другы пакъ още по идосани выжтѣ: Нѣ, не ще оставимъ нити единъ камъкъ, ще усипемъ съ соль мѣсто-то, на кое-то е стоилъ проклятый-тъ градъ. Да са истрѣне и дима-та мѣ, като на Содомъ и Гоморъ. Кога привземѣтъ градъ-тѣ Англичане-ты, ще рѣшейтѣ полезно ли е за тѣхъ да извършейтѣ свои-ти люти угрози, или ще найдѣтъ, че е по полезно и по съгласно съ политикѣ-тѣ да рѣнисѣтъ въ Делги центръ-тѣ на свое-то правителство, и да смѣнятѣ Императора съ военный губернаторъ.

Чудно е че въ Индиѣ и до сега сѣществва Императоръ — родъ болвана, кому-то Англичане-ты дозволяйтѣ да сѣди на нѣщо подсевно на тронъ, и мѣ плащѣтъ пенсѣжъ отъ 4 мил. франки. А всичко що раздава Англия всѣкъ годинъ на принцове, отъ кои-то е отнела власть-тѣ, простира са до 25 мил. фр, Несчастный-тъ наследникъ на Ноголскы-тъ Императори сега е станѣлъ императоръ противъ воля-тѣ си. Навѣрно той бы са по благодарна да си зема пенсѣжъ-тѣ и да си живѣе въ палатѣ-тѣ си и въ харемъ-тѣ си спокойно, нежели да са нахожда постоенно въ страхъ за величие-то, кое-то мѣ са навързали на шиѣ-тѣ; на бѣнтобници-ти е трѣбовало има, знама, и тѣ завладѣхъ лице-то на Императора си. Никогы царско-то достоинство не е было за него толкъсь тѣжко. Варѣтъ го да излаза на пекъ-тѣ, надѣ уши-ти мѣ свирѣйтѣ крѣшѣмы-ты, отъ кои-то той подскача, като да го бие нѣккой по носѣ-ти. Единъ Индийскый вѣстникъ бѣ напечаталъ

прѣди нѣколко зрѣма писмо отъ Деаги на единъ тѣземецъ въ кое-то пише : Несчастни-ти принци прѣвѣдриѣли сѣгы въ Офицери, понуджавѣтъгы по нѣкогы да излазѣтъгы изъ възг градъ-тъ, и на сазнице-то трепере имъ вѣвка жилака, като гримѣтъгы топове-ты и пѣшкы-ти. Тѣ незнаѣтъгы да командсвѣтъгы, и солдаты-ты имъ сѣ присмывѣтъгы. Царь-тъ праша конфети на войскы-ти си. Дворъ-тъ, жени-ти и принцове-ты, жалѣтъгы за изгѣбени-ти времена и на дохсждане-то на вѣнтовеници-ти гладѣтъгы като на нѣкое несчастье. Бомби-ти схиновѣтъгы градъ-тъ ; мраморни-ти плати въ царскы-ти стан сѣ нетрешени. Царь-тъ е въ голѣмъ страхъ, кога бомба падне въ палатѣ-тѣ и мѣ донесѣтъгы, та мѣ покажѣтъгы парчета-та.” Это каква е династия та Шагабаамъ, кси-то, какъ-то мьклѣтъгы въ Европѣ, ще може да възобнови Индийскѣ-тѣ Империйѣ.

Изъ какъ да е вѣнтовеници-ты имѣтъгы прѣпорецъ (вайракъ) символъ на вѣрѣ-тѣ и на прѣданиа-та. Индийци-ты никогы не сѣ оставили мьсль-тѣ за свое-то владычество; катаднев-но сѣ сѣ молали въ мечети-ти всенародно и открыто за възстановление-то на Деагийнскый-тъ краль на тронъ-тъ на ващи-ти мѣ, и Англицѣ не сѣ е безпокоила за това нѣщо. Кореспонденци-ти, кои-то сѣ печатѣтъгы изъ Инглийска-ти вѣстници въ предложенье-то на два мѣсца, малко по малко икаровѣтъгы на вѣѣ тыи тайни. Магом . . . не сѣ были въ състояние самы да възстанѣтъгы, трѣбовало имъ е и съдѣйствие-то на Индуси-ти. Изъ послѣдни-ты още помнѣтъгы владычество-то М. . . и не быхѣ сѣ вдигнѣли, ако негы быхѣ увѣрили, че Англия нека на силно дагы обьрне въ християнство. Таа мьсльгы побѣди да вдигнѣтъгы оръжие.

Отъ прокламаци-ти (възбаниа) на началници-ти кумъ народъ-тъ види сѣ че страхъ-тъ за сьръщение-то имъ въ хри-

стниство е прѣва причина. Въ възвание то на офицерн-ти въ деагнискж-тж войскж е казано: "Достоверно е известно че Англичане-ты имжтж зао намѣрене да истрѣвжтж вѣрж-тж на индийскж-тж войскж и на сиано да гы обхрижтж въ христниство. Это за кожж причинж самы са сзединили мы сз народж-тж, и като чирьтвиху ме невѣрни-ти възстансвиху мы деагнискж-тж династнж . . . Тѣсенз единз сюзж междж мусуламани-ти и Индуси-ти е неизвѣженз въ тжжж борбж. Прѣпишете това възвание въ нѣколко тѣла и обнародовайте го, гдѣ-то можете". . . Всичкы-ти възвания кжмж Индуси-ти за да ги привлѣкжтж на възстание са опиржтж на мысль-тж, че Англичане-ты искжтж да гы обхрижтж сз силж и незламж. "Индуси-ты не сж страхувжтж отж проповѣдоване, напротивъ въсичкы-ты свндѣтели единогласно расказвжтж, че тѣ имжтж голѣмж трпимостъ и даже расположение за богословскы прѣпири; Дизраели е указалз на това сз тыи думы: "Индийско-то народонаселение, освѣнь мусуламани-ты, споредж възпитанне-то си склонно е за богословскы изслѣдования. Нѣма народж, кобыто бы са вдалалз толкосъ сз драго сьрдаце въ богословскы прѣпири-ни. Това ветхо племя е богато отж прѣдания, възпитанне-то въ Индиж-тж са основаба на вѣрж-тж, какж-то сжщо и закони-ты имж и право-то имж - и нѣма въ цѣлж свѣтж павема по доврѣ приготвено за богословскы прѣпири. Индусж вѣсѣ-кокы е готовж да вѣзе въ препиране сз миссiонери-ти. Из той са страхуба най много отж проповѣдане сзединено сз тна-силне . . . Гасба-та Дизраели са подтврждавжтж отж пиниса-тели-ти, кон-то сж тврдж добрѣ изучили Индиж. Тѣ гессво-ржтж, че Индийци-ты не само не отвѣгжтж образвание-тжто и прѣпиране-то за религыж-тж, из още и сами го тржсжтжтж и сж тврдж благосклонны кжмж миссiонери-ти, кога са ограамани-

чавъжъ тѣ само съ проповѣдь. Голѣмо е числѣ-то на мис-
сiонерн-ти, кои-то сѣ разсѣяны по всичкѣ-тѣ индийскѣ земѣжъ,
и никогы народъ-тѣ не ты в наскрѣбавалъ нити гонилъ, съ що
не може да сѣ похвали нити християнска-та Европа. Единъ
писатель, кой-то крѣе имѣто си, и сѣ подписа „Старый
Индиецъ“ казва: Въ Англияжъ привратно разумѣвѣтъ дѣла-
та. Трѣбѣ да забѣлѣжимъ, че по голѣма-та часть отъ индус-
ско-то народонаселение нѣма твърдо убѣждения за догмати-
ти на реангыжъ-тѣ си. За него реангыжъ-та произхожда отъ
незапамѣтнн прѣдани, ти е богословска легенда, ти е въ-
просъ за формѣжъ и церемонияжъ, ти е единъ само обычай или
свѣщественный навъкъ. Животъ-тѣ му е сложенъ отъ безкрай-
но число на обрѣди и форми, едни повече дрѣгы по малко
свѣщени. Ако бы правителство-то научило да измѣни тыя
форми, то бы възбудило по голѣмо неудоволствие и по го-
лѣмо сопротивление бы срѣщило, нежели съ свободно-то хри-
стианско учение и съ християнскѣ проповѣдь.

Исгаметане-ты, кои-те сѣ главнѣ дѣители въ това въз-
мущение, твърдѣ вѣрно сѣ научили тѣжъ чувствителнѣжъ
стражъ на Индуси-ти. Тѣ имъ докарали на памѣть-тѣжъ
свѣн-ти постѣпки напомнили имъ забравѣжъ-тѣ пропаганда на
Тимуръ и Ауренгъ-Зева, отъ кои-то Индуси-ты сѣ опазвали
най тѣжкы възпоминаниа, и ты убѣрили, че Англия сѣ готви
да повтори оныя жестокости на исл. . . . Прѣди нѣколко
годни английскы-ты миссiонеры вѣхъжъ сѣ плакали че прави-
тельство-то дава послабление на най варварско-то свѣѣрие на
чужемци-ти, съ това сѣ възползвахъ начальници-ты на вѣн-
товници-ти и распустихъ въ народъ-тѣ измысленнѣжъ просба
на миссiонери-ти до царицѣ-тѣжъ. Тая просба е любопытна и
ако нѣ прилагамы тѣка: „Исгаметанскы-ты владѣтели, казва

Тая просьба, знали сж да обръщѣтъ свои-ти подданици въ исламизамъ, а сега въ продолжение на 60 год. Христианско-то правителство не е принудило ни едного отъ подданици-ти си да сѣ обръне въ Христианство, Типпо прѣкаралъ милиони Индуси да земѣтъ вѣрѣ-тѣ мѣ, а Ваше Величество не сте придобили ни еднихъ членѣ на цркъвѣ-тѣ. Подъ Ваше Владычество жибѣѣтъ сипан отъ всички-ти касти, и мы въ прѣдлагамы сѣдѣющій-тѣ планъ, запсѣдѣйте да размѣсѣтъ гобѣждѣ и свинскѣ лой и да намажѣтъ съ неѣ фишеци-ти, кои-то сипан-ты съ зѣби ще раскѣсѣтъ. Слѣдъ полобниѣ гонинѣ ще имъ обзавите, че сѣ изгубили право-то на касти-ти си, и пѣтъ за обръщанне-то ще сѣ открие. На тѣба прошение е добавено още „Царица-та, като видѣла тѣѣкъ просьбѣ, много сѣ е зарадовала; ето чюдна мысълъ рекла ти: съ той-зи начинъ ще обръниѣ въ Христианство всички-ти мѣи сипан.

Той-зи документъ е ключъ-тѣ за да сѣ обясни индийско-то възмущение. Едни-ты (на кои-то има-то да не повтарамы) сж сѣ поведигнали въ има-то на вѣрѣ-тѣ си на властѣ-тѣ. Я Индуси-ты сж пристанѣли съ тѣѣкъ отъ прѣдразсѣдкы на касти-ти, повече социални нежели религиозни. Индусъ ако вкѣси говеждѣ лой измѣта сѣ отъ кастѣ-тѣ, а кой-то сѣ отмѣтне отъ кастѣ-тѣ той сѣ счита отверженецъ отъ човѣчество-то и прокѣто същество, кое-то не смѣе да сѣ види нити съ майкѣ си нити съ брата си. Тая история за фишеци-ти напосени съ лой, кои-то е съсѣбмъ дѣтска, не е была сама-та и главна-та причина на възмущение-то, нѣ ти е была като искра въ барѣтъ. Пишолъ-тѣ, кой-то изгрѣмѣ на будабарѣ-тѣ не е былъ причина на революциѣ-тѣ, нѣ той е подалъ знакъ за неѣ. Увѣрѣвали сж Индийци-ти че нѣби-ти фишеци сж направени за да ги смръсѣтъ и да ги набарѣтъ

БЕЗВИННО ДА ВЪДСИЖЪТЪ ПРОКАФЪТЫЙ-ТЪ ПЛОДЪ И ДА СЪ ПРИВЪРНАТЪ ВЪ ПАРИИ. ОЪ ТОВА ПЛАШИЛО ИНДУСИ-ТИ БЪХЪ ВЪЗБЪДЕНЫ ДА СЪ ВДИГНАТЪ, ТЪ СЪ БОМЪХЪ ДА ГЫ НЕ СЪВЪРНАТЪ СЪ МАГЫЦЪ.

ВЪ ВЪСТНИЦИ-ТИ Е БЫЛА НАПЕЧАТАНА ПРОКЛАМАЦИЯ НА НАНА САГИВА - ЕДИНСТВЕННО ЛИЦЕ, КОЕ-ТО ИГРАЕ ВЪ ВЪЗМЪЩЕНИЕ-ТО ОПРЕДЪЛЕННА РОЛЬ. ВЪ НЕИЖ Е КАЗАНО, ЧЕ ВАЛКУТЪСКО-ТО ПРАВИТЕЛСТВО СЪ Е РЪШИЛО ДА ИСТРЪБИ ВЪРЪЖ-ТЪ НА МОГАМЕТАНЕ-ТИ И НА ИНДУСИ-ТИ И ЗА ТОВА Е ПРОСИЛО ОТЪ АНГЛИИ ВОЕННА ПОМОЩЬ. ВЪ ОТГОВОРЪ НА ТОВА АНГЛИЙСКА-ТА ЦАРИЦА ПРАТИЛА ДА КАЖЕ НА СУЛТАНЪ-ТЪ, ЧЕ ИСКА ДА ПРАТИ ВОЙСКИ-ТИ СИ ПРЪВЪ ВЪГЫПЕТЪ, ИЗ СУЛТАНЪ-ТЪ СЪ ОСОВИТЪ ФИРМАНЪ ВЪСПРЪКТИЛЪ НА ВЪГЫПЕТСКИЙ-ТЪ ПАШИЖЪ ДА НЕ ПРОПЪЩА АНГЛИЧАНЕ-ТИ: АКО ВЪХЪ СЪ СЪГЛАСИЛЪ НА ТЪИЖЪ ПРЕСЪЖЪ, ТО НЕ ВЪХЪ ПОСМЪЛЪ ДА СЪ ИБИЖЪ ПРЪДЪ ЛИЦЕ-ТО НА МАЛАХЪ. И АКО БЫ АНГАНИ ДА СЪВЪРНЕ ВЪ ХРИСТИАНСТВО ИНДОСТАНЪ, ТО МОЖЕ ДА НАПРАВИ ТОВА И СЪ МСЕ-ТО ЦАРСТВО? ЗА ТОВА ПАШИ-ТА ПОСРЪЩИЛЪ АНГЛИЙСКИ-ТИ ВОЙСКИ СЪ ТОПОВИ, ИСТРЕБИЛЪ ФЛОТЪ-ТЪ ИМЪ И ВОЙСКЪ-ТЪ ИМЪ. КОГА ВЪ ВАЛКУТЪ НАВЧИХЪ, ЧЕ ВОЙСКА-ТА ЗАГЫНЛА, ГЕНЕРАЛЪ - ГУБЕРНАТОРЪ-ТЪ ПОСИЛАЛЪ ГЛАВЪ-ТЪ СИ СЪ ПЕПЕЛЪ.

ТАИ ПРИКАЗКА ИМА ПАРАБОЛИЧЕСКА ФОРМА И ПРИЛИЧА НА ИСТИНА. КОЛКО ДА Е ГОЛЪМА ВРАЖДА-ТА ПО МЕЖДЪ РАЗЛИЧНИ-ТИ ВЪФРОНСВЪДАНИИ ВЪ ИНДИИЖЪ, ИЗ ТЪ СЪ СЪГЛАСАВЪТЪ ВЪ ЕДНО, ВЪ ЧЮВСТВО-ТО НА СТРАХЪ-ТЪ И НА НЕНАВИСТЬ КЪМЪ ХРИСТИАНЕ-ТИ. ОТЪ МНОГО СЕИДЪТЕЛСТВА ИСНО Е ЧЕ ВЪ ЦЪЛЪ АЗИИЖЪ НАРОДЫ-ТЫ ИЗБРАЛИ СЪ ЗА СВОЕ-ТО ОСВЪСЖДЕНИЕ И ЗА ДА ПОГЪБИЖЪТЪ ХРИСТИАНЕ-ТИ ВЪРЪМА-ТО НА ВЪСТОЧНА-ТЪ ВОЙНА; И ПЕРСИДСКА-ТА ВОЙНА И ВЪЗСТАНИЕ-ТО ИНДИЙСКО ПОЧЕНЪЛИ СЪ ВО ВЪРЪМА-ТО НА ВЪСТОЧНА-ТЪ ВОЙНА.

ВСИЧКО ПОКАЗВА ЧЕ ИНДИЙСКО-ТО ВЪЗМЪЩЕНИЕ СЪ Е ГОТВИЛО ДА ИЗВЪДЪНЕ, КОГА ЕВРОПА И ОСОВИТО АНГАНИ ВЪХЪ СЛАСАНИ СЪ

взстаниѣ-тѣ войнѣ. Миръ-тѣ бѣ ненадѣйно не само за Западнѣ-тѣ Европѣ. Мыслимъ тѣ, че ужъ Россія е приемала участіе въ общій-тѣ заговорѣ Азиатскій противъ Британіи че ужъ Русскы-ти агенты сѣ распускали слухъ за паденіе-то на Английско-то Владычество, ако бы сѣ и доказало истинно тѣмъ, то не бы было за удивленіе; Россія-та въ вѣрѣма-то на войнѣ-тѣ имала е право да дѣйствосва съ всякакви средства противъ Англии, и послѣдны та бы была въ критическо положеніе. ако быхъ сѣ случили въ едно вѣрѣма съ восточнѣ-тѣ войнѣ и персидско-то размиріе и индійско-то възстаніе.

Отъ давна сѣ сѣ пославвали несъмнѣнны посолы на възстаніе-то, кои-то трѣбоваше да издѣлѣтъ Англии, ако не бы сѣ намирала ты въ ослѣпленіе. Мы твърдѣ добрѣ знаемъ, че е лесно да бѣде чловѣкъ пророкъ за такви событія, кои-то сѣ сѣ вече случили; Въ 1849 год. мы съ днѣмъ подробностъ могли сѣмъ да прѣдскажемъ революціи-тѣ отъ 1848 год., да събудиши и причини-ти ѳ. Така сѣщо и сега виждамы много посолы, едни по истини, дрѣгы по тъмни, кои-то доказвѣтъ че индійско-то възстаніе е было неизбѣжно. Убийства и поджегы, кои-то сѣ сѣ повтаряли твърдѣ часто въ послѣдне-то вѣрѣма; прѣдупрежденіе-то, че сѣ гостви бѣдѣтъ, кое-то сѣ е получавало въ Калкѣтѣ отъ Индуси-ти, що сѣ приими християнство. Тѣземни-ты слугы часто приказвали при дѣца-та, че скоро всичкы-ты домове ще бѣдѣтъ тѣхны. Тѣ сѣ имали тайни телеграфическы вѣлѣзи, съ кои-то сѣ сѣ проумѣвали. Има побече отъ едниѣ годиниѣ какъ бѣхъ пѣснѣти въ употребленіе пшенични пити-чюпаты-, кои-то сѣ имали тайно значеніе. Така напр. старшина-та въ едно село получаваше шесть пити съ приказаніе да направи още шесть и да ги распрати по надалечъ, и така сѣ распространѣла приказаніе-то безъ

да знае нѣкъ отъ каждъ е излѣло. Или командиръ-тъ на единъ полкъ получавъ цѣлѣ лотоу , това цѣлѣ отъ рѣцѣ въ рѣцѣ обиколн цѣлѣ полкъ, и сѣ прѣдава въ другъ полкъ, и въ единъ годинѣ цѣлѣ-то обиколн всичкъ-тъ войскѣ индискѣ; прѣзъ тѣжъ годинѣ тѣземни-ты офицеры сѣ отка-звахъ да земѣтъ отпѣску.

Ослабление-то на Англицѣ при такви посѣбы може да сѣ обхисни само съ прѣрѣшнѣ-то, кое имѣтъ къмъ тѣземни-ти племена. Бѣхъ-тъ никогы още въ Индиѣ не бѣ достиглахъ до такви размѣри, като сега. Англицѣ е имала примѣри, из не сѣ е позовала отъ чрѣкъ-тъ. Единъ отъ най знаменити-ти полководци, съвременникъ на Вашингтона Чарльзъ Непиръ¹⁾ прѣдн нѣколко години бѣ усмирилъ въ Бенгалъ много полкове индискы, съ помощъ-тъ на Гуркаси-ти (*Ghourkas*) горско племя, кое-то и сега още е оказало помощъ на Англицѣ. Британска-та политика въ Индиѣ е залѣгала да поддрѣжа всѣкогы антогонизмъ-тъ между тѣземни-ти племена - стара политика, съвременна на изречение-то *divide et impera*. Съ тойзи начинъ Англицѣ е рѣширѣвала свои-ти владѣнни въ Индиѣ и ослабѣвала свои-тъ властъ. Това не подлежи на сомнѣнне. Още прѣдн трицѣтъ години Геръ Томасъ Менро (*Munro*) е писалъ: „Ако и да бѣхъмы могли да покоримъ всичкъ-тъ Индиѣ, то на дали смы должны да желаемъ това за благо-то на тѣземци-ти и за наше-то. Едно отъ послѣд-ствия-та на такво завоевание ще бѣде, гдѣ-то английска-та войска, като не ще има съ кого да сѣ бори ще изгуби дисциплинѣ-тъ си, тѣземни-ти войскы ще освѣтятъ на свободѣ

---

¹⁾ Братъ на извѣстный-тъ Адмиралъ, кой-то прие ти-тѣлъ-тъ отъ брата си.

силѣ-тѣ си, и ще гѣ обрѣнѣтъ противѣ европейци-ти. Другѣй единѣ Герѣ Генри Россель е говорилѣ „най страшна-та опасность е подѣ наши-ти носѣ, и таа опасность расте колко-то повече расширяваме наши-ти владѣния. Отѣ ѣмножение-то на наши-ти подданици и оѣе повече отѣ ѣмножение-то на тѣземни-ти войски, мы ставаме не по силны, а по слабы. Из тыа посокы не възпрѣхѣ Лорда Далгаузи да доведе системѣ-тѣ на забобавие-то до крайность; въ негово-то ѣправление владѣние-то на компаниѣ-тѣ съ ѣмножи отѣ тринайсетѣ индийскы дѣржавы, на кон-то земи-та е по обширна отѣ цѣла Англицѣ.

Из мы надминѣваме прѣдѣли-ти на нашиѣ-тѣ лѣтопись, за това отлагамы, до другѣ-тѣ Книжкѣ свѣршане-то на тѣхѣ любовытѣ статии а сега поченоваме наши-ти дневници :

ПОЛИТИЧЕСКЫЙ ДНЕВНИКЪ

Въ политическы-тѣ мѣрѣ не съ е завѣршило въ послѣдне-то вѣрѣмѣ нищо по ново. Отѣ Влашко пишѣтъ че Коммисары-ты съ съгласили за изложение-то на рапортѣ-тѣ, кой-то ще съ прѣдстави на конференци-ти. Нѣкон отѣ Коммисари-ти получили съ приказаніе отѣ Правительства-та си да повѣрѣзатѣ да свѣршѣтъ дѣла-та до 1 Марта. Да потрѣпимъ до гдѣ съ събирѣтъ конференци-ти и тогы ще имамы слѣчай по на длѣго да изложимъ и въпросѣ-тѣ за княжества-та. Помеждѣ другѣ-ти въпроси общо-то внимане е свѣршѣто на оныа мѣри, кон-то съ приемѣтъ за бѣженци-ти за да гы оградѣтъ да не правѣтъ въ чужди-ти страни заговори. Осѣбнь Англия оѣе Бельгия, Швейцария и Сардиния съ възвѣднали той-зи въпросѣ. Въ Англицѣ, какѣ-то видѣхъмы въ прѣдидѣщѣ-тѣ книжкѣ тыа мѣри

станѣхъ причина та падѣ министерство-то; Иислѣхъ съ падението на Министерство-то Паммерстоново, ще ослабне и съюз-тъ помѣждѣ Англицѣ и Франциѣ, и наистинѣ отношениета по междѣ двѣ-ти дръжави, какъ-то приказва единъ вѣстникъ, вѣхъ сѣ простѣдали, нѣ види сѣ простѣда-та да е била легка, гдѣ-то можн да сѣ прѣварн безъ кровопусканне и безъ пиввици, само съ катапласми, нѣ най много е съдѣйствовало казѣтъ, да сѣ прѣварн простѣда-та една брошюра издадена въ Парижѣ подѣ названне Наполеонъ III и Англичани. Не знаемъ какъ да обяснимъ това чюдно лѣчение, лѣкарятъ ли е билъ искѣсенъ, лѣкарство-то ли мѣ е добро, или болѣсть-та е била слаба? Не! види сѣ главна та причина да е въ прѣваране-то на болѣсть-тъ. Ето мы три мѣсѣца безъ отдыха залѣгамы и редовно давамъ приемы-ти въ мѣсѣцѣ-тъ по двѣ брошюри, и не можемъ не само да исцѣримъ, нѣ и да прѣваримъ простѣдѣ-тъ кѣмъ Базгарскѣ-тъ книжинѣ. Обаче прѣво-то условие за успѣшно лѣчение на една болѣсть е распознаване-то на причини-ти ѣ, а мы видимъ само симптоми-ти, безъ да знаемъ причини-ти за това може и да не смѣ сполучни цѣрѣ-тъ. Нѣ още не си губимъ надѣждѣ-тъ си до гдѣ не видимъ какъ кризисъ ще на прави болѣсть-та - дай боже да сѣ обърне на дѣвѣ!

Ето що пишѣтъ вѣстници-ты за брошюрѣ-тъ, кон-то исцѣри простѣдѣ-тъ по междѣ двѣ-ти дръжави:

Тѣ поченова отъ какъ сѣ избра Наполеонъ за прѣдсѣдатель на Республичѣ-тъ Французскѣ и излага едно по едно всички-ти сношениа по междѣ двѣ-ти дръжави.

Въ 1849 год. Австрия вѣ поченѣла да плашн Портѣ-тъ, зашто-то даде убѣжище на Венгерскы-ти вѣженци. Прѣдсѣдатель-тъ сѣ споразумѣва съ Англичѣ за да поддрѣжѣтъ Турциѣ.

Нѣколко вѣрѣма подирь излазиѣтъ несогласиѣ помеждѣ Англичѣ и Грьциѣ, кои-то вѣхѣ причина да изаѣзе изѣ Лондрѣ нашнѣ-тѣ посланникѣ, Прѣдсѣдатель-тѣ приберѣза да ѹстрѣи дѣври сношениѣ междѣ дѣвѣ-ти дръжавѣи.

Настѣпѣва 2 Декемвриѣ (проѹзглашениѣ на Империтѣ-тѣ) Английскаѣ-тѣ печатѣ напада сѣ крайни оскорблениѣ противѣ Прѣдсѣдатель-тѣ, изѣ той остаѣ равнодѣшенѣ.

Отѣрыѣ сѣ вѣсточна-та вѣйна два-та народа сѣ повратимавѣтъ на вѣнно-то полѣ, сѣюз-тѣ достига до най бѣскаѣ-тѣ степенѣ на приѣтелство-то. Скоро подирь парижскѣ-тѣ мирѣ излаза несогласиѣ за ѹсловнѣ-то на мирѣ-тѣ. Англичѣ сѣ отѣла и дѣйствиѣ сама вѣ Черно морѣ.

Изникнова вѣпросѣ-тѣ за Придѣнавскѣ-ти Вѣжества, Англичѣ, кои-то испрѣва бѣ сѣгласнѣ сѣ Франциѣ, промѣна мнѣниѣ-то и сѣ вѣри дипломатическѣ противѣ сѣюзникѣ-тѣ си. Извѣхнова и вѣзстаниѣ-то индийско. Франциѣ на мѣсто да стѣне по настѣичнѣ, рѣшава сѣ да отѣтѣпи вѣ дѣло-то на Вѣжества-та и прѣдлага на Англичѣ да пропѣсти вѣйскѣ-ти ѣ прѣзѣ земѣ-тѣ си.

Напоследѣзкѣ слѣчи сѣ и покѣшениѣ-то отѣ $\frac{2}{11}$ Іандарнѣ, и то не в прѣво-то; писатель-тѣ вѣ набрѣз дѣвѣтъ, кои-то вѣсикѣ-тѣ сѣ сѣ почѣнѣли вѣ Лондрѣ. Той споменѣва оѣе за брошюрѣ-ти и за вѣсикѣ-ти слова, кои-то сѣ приѣнесѣни противѣ Императорѣ-тѣ, обществѣнно-то мнѣниѣ сѣ наскѣрѣнѣ; а вѣйска-та оѣе по живѣ изрѣзи сѣво-то неѣдобѣлствѣнѣ вѣ адресѣ-тѣ, кой-то поднѣсе на Императорѣ-тѣ. Англичѣ приѣтоѣва за обидѣ, нѣ отѣкровенно-то обѣзисненѣ на Графа Балѣвскѣй, на мѣсто да ѣж ѣспокоѣн, оѣе побѣче ѣж раздрѣзни, заѣщо то мѣслахѣ, че Франциѣ иска да измѣни на Англичѣ прѣво-то за вѣженѣцѣ-ти, а Франциѣ само искаше да сѣ земѣтъ

търни противъ злоупотребление-то на това право . . . Слова-та на Лорда Дерби, на Лорда Палмерстона и на Лорда Кларендона давайтъ надѣждъ, че и новы-ты министри, като и стары-ты ще бадѣтъ съгласны да дадѣтъ на сюзъ-тъ, на кого-то благодѣниие-то познавайтъ, обеспечение, кое-то е нѣжно за достоинство-то и за ползъ-тъ и на два-та народа.

Английскый-тъ народъ не ще сѣ владѣ въ измамъ, не ще сѣ съгласи да сѣ раскъса сюзъ-тъ, кой-то е неизбѣжно нѣженъ за бъдущность-тъ на образованный-тъ свѣтъ, и кой-то безъ да иска да разшири владѣние-то си, ограждава и оздравява спокойствие-то на Европъ. Ето за койъ причинъ, казва писатель-тъ на свършване, вѣ благоразумно да сѣ укрѣпи той-зи сюзъ, и е ползвено за всеобщий-тъ интересъ да сѣ поддръжи.

Подиръ това изложение Европейско-то мнѣние нека сѣди прѣдъвила ли е Франция тѣжъ длъжность, и испазнила ли ѣ е и има ли право да изложи постѣпки-ти си безъ страхъ прѣдъ сѣдъ-тъ на общественнъ-тъ свѣтъ.

Кой да е писатель-тъ на тѣжъ брошюръ, ты не вѣ посредничта сѣ по малко удоболастие и въ Англицъ като и въ Франциѣ.

Отъ четворнца-та участници на злодѣние-то, кои-то вѣхъ условны, оудъ-тъ въ Франциѣ осѣди троица за смъртъ Орсини, Пиера, и Рудио, а едного Гомеца за тѣжъ работи до гдѣ е живъ; Императоръ-тъ дарова животъ-тъ и на Рудио, а двама-та прѣви Орсини и Пиери на $\frac{1}{13}$ Марта рано прѣдъ сѣбнѣване вѣхъ посѣчени въ Парижъ, а единъ сѣе Бернардъ, сѣди сѣ сега въ Англицъ.

Въ послѣдани-ти времена помеждѣ Франциѣ и Англицъ была сѣ дѣятелны прѣговори. Министертво-то Дерби като мысли че законы-ты, кои-то сѣществувѣтъ сѣ достаточны за

да възспрѣтътъ заговорни-ти на английскѣ-тѣ земѣхъ, и за да възспирѣтъ чужестранци-ти да не приемѣтъ участие въ заговорни, вѣ са рѣшило да не прѣдлага измѣненіе на законн-ти противъ бѣнговниці-ти. Французско-то правителство прие извѣстие за това намѣреніе, и въ едно врѣмя вѣ страшно да не излѣзе нѣкое недоразумѣніе по междѣ нимъ, нѣ случил са противно-то. Французско-то правителство, кое-то са отличава съ умѣренный духъ обзиви, че не желе да са измѣнѣтъ законы-ты въ Англіѣхъ, освѣнь ако са окаже че не са достаточны. Изъ сѣдѣва-та, кои-то става сега върѣхъ Бернарда доказва че сегашны-ты законы са достаточны, и измѣненіе-то нимъ е бесполезно.

Въ Сардиніѣхъ обсъждение-то на законн-ти за печатане-то са отложихъ до 16 число, и види са съ намѣреніе да видѣтъ, какъ ще са разрѣшиѣтъ въпросн-ты за вѣженци-ти въ Англіѣхъ.

Отъ Берна пишѣтъ, че Шейцарско-то правителство за да испазни желаніе-то, кое-то е изразила Франция, прѣдложило е на обсъждение мѣри за да са распѣне едни италианскѣ общинѣхъ, и да са испроводѣтъ членове-ты на тѣхъ общинѣхъ на възнъ отъ дръжавѣхъ-тѣхъ, или да са прѣдадѣтъ на федералнѣхъ-тѣхъ сѣвѣтъхъ, кой-то ще приеме за тѣхъ мѣри, кои-то счита потрѣбни. Исти-ти мѣри са приети и за французскы-ти вѣженци.

Здравіе-то на прусскѣхъ-тѣхъ царь не мѣ дозволява още да приеме дѣла-та, и като са свръша полномочіе-то, кое-то е далъ на прусскѣхъ-тѣхъ принцъ, то ще са поднови още за шесть мѣсѣца и това са прие и одсѣри отъ прѣдставително-то собрание.

И Голланда има свой-тѣхъ манечѣхъ кризисъ министер-

скый. Всичкы-ты министри излизѣтъ отъ дѣла-та и сѣ на-
дѣлѣтъ че ꙗко сѣ състави по свободно министерство.

Отъ Индиѣ иѣма нищо по ново, сѣщо и отъ Вынѣ.

Английскы-ты вѣстници извѣстѣвѣтъ, че Лордъ Страт-
фордъ де Редклифъ, кой-то много години е былъ английскый
посланикъ при В. Портъ, отказѣ сѣ сега отъ това мѣсто,
и ꙗко сѣ върне въ Цариградъ за да сѣ прощава съ Н. В. Сул-
тана, носи сѣ слѣхъ че негово мѣсто ꙗко земе Адмиралъ
Дейонсъ.

ТРАГОВСКИЙ ДНЕВНИКЪ.

Комиссиѣ-та, кои-то сѣ отъеди за да издирѣ прѣсѣтъ-
тъ на погашение-то на дългове-ти, имала е събрание на $\frac{1}{13}$
Марта. Это и протоколъ-тъ на това събрание :

Управительный-тъ свѣтъ на погасительнѣ-тъ каскѣ съ-
браса съ заповѣдь на Императорско-то правительство въ от-
редено-то му мѣсто днесь на $\frac{1}{13}$ Марта 1858 год. и като
научи отъ прѣдсѣдателя си, че приготовление-то на нови-ти
сѣхыми (вѣшимъ-и-джедиде) срѣщнѣло нѣкои затрудненнѣ, та
не могли да бѣдѣтъ готови на срокъ-тъ, кой-то е былъ о-
предѣленъ отъ начало отъ правительство-то, и че слѣдовате-
но едно кѣсо отлагане е нѣжно, и като обѣжди и позна че
сѣ законни причини-ти, кои-то сѣ прѣдстави хѣ, и че е нѣж-
но да сѣ продолжи срокъ-тъ, прѣпорѣчва да сѣ приготви хѣтъ
и да сѣ пѣстѣтъ тыя държавни записи въ продолжение-то на
това полугодие и не по кѣсно отъ $\frac{1}{13}$ Септември и да има
правительство-то попечение да обнародова прѣди единъ мѣ-
сѣцъ съ официално извѣстие опредѣлено-то вѣрѣме за пѣща-
ние-то имъ. Цариградъ на $\frac{1}{13}$ Марта 1858. подписи на чле-
нове-ти : Мирланъ Дѣзъ, Авраамъ Палаберди, Антонъ Плескъ,

Тодорж Балтаджи, Павлаки, (за Г. Н. П. Балака) П. Камсидо,
В. Врикцо, П. Дюранж, Т. де Р. Фалконе, Чарлз Гансенж,
П. Хава, Бедросж-Миссирли-оглу, Иванж Психари, Оханиеж Тин-
гырж, Г. Зарифи

Секретари-ты:

Решидж, Р. Ревелаки.

Негово Прѣвосходительство Г. Министрж на финанси-ти
видѣ протокол-тж на управительный-тж съѣѣтж на погаси-
тельнж-тж касж, и спрѣдѣла:

Пущание-то на нови-ти записи на правительство-то (В-
шамж-и-джедиде) е отложено, и из никой случай не може да
закасиѣ повече отъ 6 мѣсца подиръ $\frac{1}{13}$ Марта, същество-то ще
са извѣсти прѣди единж мѣсца чрезъ свѣзване прѣжъ вѣ-
стници-ти за вѣрма-то, въ кое-то ще са пущатъ въ обръ-
щенне.

НИЖЕВНЫЙ ДНЕВНИКЪ

Въ прѣидущий нашъ дневникъ споменжхмы за тргов-
ско ржководство прѣведено и издадено отъ Г. Хр. Л. Ха-
мамджѣва, и са врекохмы да поговоримъ по надалго въ тѣж
книж. Собршено смы согласны съ издатель-тж, че трговни-
та не е бече проста работа, и че никой трговецъ не може
да са надѣва, че ще има успѣхъ, кога желас да прави тр-
говниж само съ капиталъ и нѣкои практическы и ограничены
трговскы понати.

Чловѣкж е роденъ за общество-то, то е негова-та сре-
да, негова-та стихыи, въ коиж-то само той може да са раз-
вива и да благоденствоса. Никой не може да са усѣмни въ
тѣж истинж, въ наше-то вѣрма - И пакъ нищо не може да
сбави чловѣка съ общество-то, или единж народъ съ други-

ти народи до тѣлесъ, колко-то материяльнѣй-тъ интересъ, а тѣйзи интересъ съ прѣсѣвава най прѣво възъ тръговниж-тъ, испадѣте тръговниж-тъ - и взаимнѣ-ти сношениа помеждѣ народнѣ-ти ще ослабнѣтъ, народнѣ-ти способности, като останѣтъ безъ поддрѣжкѣ и безъ соревнованне, ще съ притѣпнѣтъ, а зли-ти страсти и егъизмѣ-тъ ще съ усиленѣтъ, дѣзвѣско невѣжество и снхланѣсть ще настѣпнѣтъ на мѣсто образованне и пытанѣсть - и всичко-то общество ще прѣдстави видѣ окаменѣлъ, и ум-ственнѣй застой. А тръговни-та възвышѣва народно-то обра-зованне и напрѣдѣванне. За това и политическо-то значенне на всѣкънѣ еднѣнъ народъ почено ва заедно съ развитиѣ-то на тръговниж-тъ мѣ, и за това помеждѣ народнѣ-ти на земнѣй-тъ шарѣ имали съ най голѣмо значенне и политическо влиянне о-ные, кои-то съ имали най голѣмо развитиѣ на тръговниж-тъ Финиксы, Греци, Вартагенъ, Генди, Венециа и въ наше-то врѣмѣ Англия прѣдставиѣтъ ни иши доказателства.

Главнѣ-ти условнѣ за да напрѣдова тръговни-та е сво-бода и знанне. Всѣка тръговни е добровольнѣ размѣнъ на какви да съ произведеннѣ, кой-то е равно придобыточенъ и за двѣ-ти страни сирѣчь и за покупателѣ-тъ и за прода-вачѣ-тъ; безъ добръ волѣж, и взаимнѣ ползѣж, никакѣ тръго-вни не може да съществѣва. Никой напримѣръ не ще назобе тръговниж, кога едно лице отнема стѣ дръгѣго нѣщо про-тивѣж волѣж-тъ мѣ, ако вы и да мѣ плати цѣнѣж-тъ, то не е тръговни а насилне, гравителство. Редѣвна-та тръговни иска съвободно съгласне, добръ волѣж и отѣ двѣ-ти страни, за да може всѣкънѣ да разсѣди и мѣрѣж-тъ на свои-ти потрѣбно-сти и мѣрѣж-тъ на свои-ти средства.

Въ старнѣ-ти времена съществѣвало е мнѣнне, че възъ тръ-говниж-тъ двѣа съ равно за равно; нѣзъ това не е вѣрно; възъ

Трѣговникъ-тъ всѣкогы сѣ даба по малецѣнно нѣщо за по многоцѣнно, и отъ двѣ-ти страни: сирѣчь отъ предавецъ-тъ и отъ кѹпецъ-тъ. Теба сѣ проумѣва твърдѣ лесно. Цѣна-та на всѣко едно нѣщо много зависи и отъ частно-то мѣненіе и сѹжденіе на всѣкого, и двѣ лица, часто сѣ случавѣ, да цѣниѣтъ едно нѣщо различно, единъ по високо, дрѹгый по низко. а тѣмъ паче различни нѣща, и то н'е отъ погрѣшкѣ или незна-ниѣ а отъ различнѣ степень на нѣжда-тъ отъ различни же-ланни, кон-то има едно или дрѹго лице въ извѣстно вѣкъмъ. Гладный-тъ чловѣкъ цѣни най високо хлѣбъ-тъ, а жадный-тъ - вода-тъ; прѣвый-тъ е готовъ да даде за комать хлѣбъ цѣлаъ въчѣвъ водаъ, а вторый-тъ - цѣлаъ кошь хлѣбъ даба за чашѣъ водаъ. Теба е и вѣстѣнно и правдиво, и сѣ повѣта-ра всѣкий день въ трѣговникъ-тъ въ различнѣ степень. Вто и примѣръ: Единъ любовнательнъ чловѣкъ, ако кѹпи трѣгов-ско-то рѣководство, ще придобѣе, зацо-то ще найде въ него много нѣща, сѣ кон-то ще сѣ обогати познаниѣ-то мѹ и ще сѣ олесни много въ дѣла-та си. Книгопродавецъ-тъ и той ще при-дѣбѣе, зацо-то сѣ парн-ти ще кѹпи дрѹгы книги, отъ кон-то ще има пакъ печалѣж и т. д. слѣдователно и двѣ-ти страни придобѣѣѣтъ, така е и въ всѣкы-ти редовни дѣла трѣговскы, нъ приведѣный-тъ примѣръ е доста ясѣнъ за да цѣвѣди всѣ-кыго, кой-то е свободѣнъ отъ прѣдразѹдки и шоголавнѣ, ков-то всѣкогы сѣпрѣбажда прѣдразѹдки-ти, че трѣговни-та е вза-имно придѣбыточна, ако не е насилѣственна.

Болко-то по високо стои единъ народъ въ образованиѣ-то и развѣтнѣ-то, толкоъ по глѣбоко и по ясно сознава, и по добрѣ оцѣнава важность-тъ на трѣговникъ-тъ, и най паче на трѣговскы-ти сношеннѣ сѣ дрѹгы народы.

Взтрѣшна-та трѣговни свлѣжава лица-та вътрѣ въ дрѹ-

жлъ-тъ, и ги слива въ единъ масъ, кои-то сѣ свъръпава отъ различни интереси и задълженниа; Я езикашна-та тръговна сѣщо така свъръзва въ едно народи отъ различни страни и различно происхождение, като приважда въ соприкосновение тѣх-ни-ти интереси и потребности.

Из колко-то по широкы ставѣтъ разнообрази-ти на тръговниж-тъ, толкъсь по разноеобразни познаниа сѣ потребни за неѣхъ. Повтарѣмы пакъ дѣмы-ти на издатель-тъ на тръг. Ржководство „ тръговна-та не е вече една проста работа, а иска многообразни знаниа, из гдѣ и какъ сѣ придобывѣтъ такви знаниа: въ Европейскы-ти тръговскы училища и Академии, из лесно ли е за наши-ти Българи да досегнатъ той-зи источникъ? Издатель-тъ на означенъ-тъ горѣ книгъ твърдѣ добръ е проумѣлъ, като тръговецъ, че народъ-тъ има голѣмъ нѣжда да познае колко годѣ тръговскы-ти правила и чредви, и сѣ едно удачно избрание и още по удаченъ прѣводъ даба всѣкомѣ възможность да сѣ запознае съ тръговниж-тъ, и там истинно практическа книга ще бѣде настѣла не само за тръговци-ти, из още и за всѣкый любознателенъ чловѣкъ, не ще бѣде малко полезна и за изыкъ-тъ, защото сѣдържа такви дѣми, кои-то сѣ малко извѣстни и на сами-ти тръговци. Надѣемъ сѣ обаче, че и прѣводитель-тъ и издатель-тъ ѣ, просвѣтенъ тръговецъ, не ще сѣ ограничѣтъ само съ той-зи прѣвий трѣдъ, за това сѣ рѣшавамы да имъ забѣлѣжимъ, че Географически-ти имена много сѣ раскрывени чрезъ Гръцкый-тъ языкъ, отъ кой-то е прѣведена таа книга, и много по добръ бы было ако быхъ сѣ писали какъ-то сѣ изговарѣтъ, ако бы напри-мѣръ стоило на мѣсто градъ Лавсаниа отъ Гръцко-то *Λαβ-σανία* градъ Лозана, кои-то сѣ пише *Lausanne* и сѣ изговла-лозанъ, то по лесно бы проумѣлъ всѣкый, кой може да ра-

Зѹмѣе че Зирѹхиа отъ Грьцко-то *Zurich* е онъ-зи градъ кой-то сѹ пишн *Zürich* и сѹ изговарѹ Цюрихъ, нъ Грьци-ты ако нѣмѹтъ въ ѹзыкъ-тъ си нк Ц ни Ю то въ Славянскѹи-ѹзыкъ има тѹе гласове, Грьци-ты и насъ наричаѹтъ *Вѹл-γαρος* Вѹгарн а мы гворимъ и пишмъ Блугаре. Оце быхмы забѣлѣжнн нѣкѹи и дрѹгы погрѣшки, нъ тѣ сѹ погрѣшки на сччинитель-тъ, а не на прѣводитель-тъ, най паче мѣтнѹи н сѹ въ очн описание-то на Одессѹ, въ кое-то е казано, че тѹи-зи градъ има до 40,000 жители, нъ ако приложимъ оце 50,000 и то не ще бѹде доста. Одесса има побече отъ 96 хыл. жителей, и тѹкъ пакъ дрѹга погрѣшка, на коеѹ-то е кривъ Грьцкѹи-тъ ѹзыкъ, и коеѹ-то считамъ нѹжно да исправимъ, основатель-тъ на Одессѹ е нареченъ Адмиралъ Рива отъ Грьцко-то *Riva*, нъ повтарамъ Блугаре-ты нѣмѹтъ нѹжда да разкрываѹтъ двѹи-ти, гдѣ-то да не могѹтъ да сѹ познаѹтъ, и кой ще познае че Адмиралъ Рива е едно лице сѹ Адми-ралъ де Ривасъ. Прѣвѣрнѹхмы оце единъ листъ и вто оце една погрѣшка, (стр. 467). Въ Одессѹ има подзабеденнн отъ Санктпетербургскѹи-ты банкы и банка на прѣдиздажне-нне.” колко то знаемъ въ Одессѹ о вѣнь една, контора или под-забеденнн на Дрѹжавнѹи-тъ Трѹговскѹи банкъ, нѣма дрѹгы нити подзабеденнн нити банкѹе. Нѣма сѹщо ни едно забеден-нне за обезвѣжденнн отъ морскѹи вѣдствѹи, и това много стѣснава трѹговнѹи-тъ Одескѹи. Вообще статическѹи-ты из-вѣстнн не сѹ почрпнѹти отъ достовѣрнн источннцн, нъ пов-тарамъ таи погрѣшка е на сччинитель-тъ, а не на прѣводи-тель-тъ. Ако даде Богъ да достигне таи книга до второ из-даннн, кое-то отъ дѹшнѹи ѹжелаемъ, то ѹвѣрѹемъ смы че ще сѹ исправнѹтъ вснчки-ти погрѣшки. А дидактическа-та часть на тѹѹи книгѹ е основателна.

Вато споменѹхмы за статистическы-ти извѣстия при-
поминѹхмы, че въ единѹ листѹ отѹ Цариградскый-тѹ вѣстникѹ
(№ 569) прочетохмы прѣѹз дни-ти едно много любезытно
статистическо описаніе на Ески-Заара, кое-то бы украсило всѣ-
кый вѣстникѹ, благодаримѹ и издатель-тѹ и съчинитель-тѹ на
това описаніе, дай Бже да сѹ найдѹтѹ послѣдователи. Само
сѹ тейзи начинѹ можемѹ да изѹчимѹ земѹж-тѹ си, и да по-
знаемѹ себе си.

СВЩИЙ ДНЕВНИКЪ

Вѹ прѣѹж-тѹ книжницѹ вѣхмы сѹ врекани на читатели-
ти да имѹ поприкажемѹ за учебный-тѹ методѹ, кой-то слѣдо-
ва Професорѹ Стой въ училище-то си, за кое-то тамѹ спомѣнах-
мы, нѹ не можѹхмы да сполѹчимѹ до днесѹ вѣрма и мѣсто
за да испазнемѹ това свѣщаніе, нѹ по добрѣ късно, нежели
никогы.

Задача-та на образование-то распада сѹ на двѣ части, на
два главени въпроса, що трѣѹѹ да сѹ учѹтѹ дѣца-та,
и какѹ трѣѹѹ да сѹ учѹтѹ? Само кога сѹ разрѣши прѣвый-
тѹ, можемѹ да оцѣнимѹ колко е мѹчно да сѹ разрѣши и вто-
рый-тѹ.

Вѹ наше-то вѣрма прѣвый-тѹ въпросѹ : що трѣѹѹ да
сѹ учѹтѹ дѣца-та, не допѹща различни рѣшениѹ. Нѣма сомѣн-
ніе, че за пазно образование равно сѹ потрѣбни отѹ единѹ
странѹ изѹчение на ветѹхы и новы азыци, а отѹ дрѹгѹ стра-
нѹ естественни наѹкы въ обширенѹ смыслѹ, и на послѣдѹкъ
исторія-та, кое-то е жива свѣзь на всички-ти наѹкы за уче-
ници-ти, и совокупленіе на всичко-то знаніе за учени-ти. И
за това Стой кѹккогы е залѣгалѹ да избѣгне раздѣрбленіе-то
на наѹкы-ти, и е сграницалѹ раздѣленіе-то въ по горни-ти

Классове въ училище-то си на реално училище и на гимназиѣ. И това е устроено така, гдѣ-то дѣца-та само кога надминатъ патнайсасть-тѣхъ години могатъ да избѣратъ единъ отъ тые два-та пѣти, и то пакъ повечѣ-то науки сж общи и за два-та отдѣления. Изъ сж упоменѣти-ти отрасли още не са исчерпова всички-та дѣятелность на чловѣческый-тъ дѣхъ, сж прѣдаване-то на тые науки не са исчерпѣватъ всички-ти должности, кон трѣбѣ да има една школа кзмихъ дѣца-та. Остава още цѣлахъ мѣрѣ на искусство-то - мѣрѣ, кой-то е создаденъ отъ чловѣческый-тъ дѣхъ. И на послѣдкѣ не е ли длзжна една школа да развие и да управи въ дѣте-то най длзвекж-тъ способность на чловѣческый-тъ дѣхъ: сиречь любовь-тъ, вѣрж-тъ и чувство-то? Не е ли нейна длзность, ако и мжчна, изъ свѣта длзность да даде на дѣте-то религьозно собразованіе?

Изъ программа-та на уроци-ти, ако бы да са приеме споредъ изложени-ти потребности, приема широки размѣри. И да са прѣсиливжтъ дѣца-та сж уроци по 9 часа въ день-тъ е непростително варварство, кое-то не дава никакѣхъ ползѣ. Здравіе-то на дѣца-та слабѣе, умственни-ти мѣ способности са притѣпжтъ и само изощрава са память-та да запомни едни слова и бзнакши вѣлѣзи. Опытъ е доказалъ, че въ училища-та, гдѣ-то учжтъ дѣца-та на всичко, негы научавжтъ на нищо. И отъ реални школы и отъ гимназии излазжтъ млади момче-та, кон-то знажтъ поне математикѣ или Латинскый языкъ. Та зеръ нѣма средство за да са развие дѣте-то споредъ потребности-ти на разумъ-тъ, безъ да са прѣтѣваржтъ сили-ти мѣ, безъ да са поврежда здравіе-то мѣ?

Такво средство не може да не сѣществѣва. И никому не е припаднѣло да увѣрѣва, че едно дѣте не е възможно да са

развнѣ споредъ потребности-ти, кои-то лежатъ въ основаніе-то на чловѣчскѣ-тѣ природѣ. Изъ тѣхъ задачи є безкрайно мѣчна, и на єдинъ добросовѣстный възпитатель и цѣль животъ не бы достигнѣлъ за да приложи такъвъ єдинъ методъ на възпитаніе-то.

Да видимъ сега какъ проумѣва методъ-тѣ на възпитаніе-то Г. Стой, и какъ го прилага въ дѣйствиє.

Главни-ти основи за учение-то по мнѣніе-то на профессора Стой сѣ : прьво основателна постепенность и второ постоянна жива свѣзь по междѣ различни-ти науки.

Ето сѣ кой начинъ въ училище-то, кое-то описовамъ є введєнъ учебный-тѣ методъ :

Помеждѣ ученици-ти на Профессора Стой има пять годишни дѣца, кои-то още не знайтъ да четѣтъ и сѣ нахуждѣтъ подъ надзоръ на женѣ мѣ. Вѣто добросовѣстный педагогъ профессоръ Стой отъ опытъ знає, че є свѣсѣмъ бесполезно да сѣ учѣтъ отъ рано дѣца-та ; изъ отъ дрѣгѣ странѣ свѣрнѣлъ є особенно внимание на умственнѣ-тѣ дѣятелность на дѣца-та въ тойзи рани възрастѣ, защо-то тогы тѣ є толкось жива, и възприєма всако впечатлѣніє. За това кога врьмѣ-то дозволава, това малолѣтнє отдѣленіє на училище-то нахужда сѣ въ градинѣ-тѣ или излѣзѣ на проходкѣ изъ възнѣ градъ-тѣ. Изъ и тѣка музичкы-ты перипатетикы , какъ-то гы нарича Г. Стой, не сѣ оставѣтъ да бѣдѣтъ сами. На всѣко єдно шєленіє въ природѣ-тѣ, кое-то лесно сѣ врьѣзва въ пѣмѣть-тѣ имъ сврѣщѣтъ внимание-то имъ. На мѣсто-то отъ гдѣ-то истичѣтъ и затичѣтъ слѣнце-то и мѣсѣцъ-тѣ, на свѣци-ти, на прилѣтанє и отлѣтанє на птици-ти - на цѣтѣніє-то на злаковє-ти. За всичко това, и за всичко що є достѣпно за тѣхнє-то наблюдєніє, и привлѣча внимание-то имъ

приказывають съ дѣца-та, и още побече каряють гы да приказывають сами за да видѣють, какъ съ чллага всичко тсва въ чллу-ть имъ, и ако е нѣжно да гы навеляють на по исно про-чумѣване.

Професоръ-тъ е даахъ внимание и на всичко що съ стно-са до игри-ти дѣтскы. Свѣпы играчки, кои-то не възбѣж-дють въ дѣца-та дрлго желанне, освѣнь желанне да гы раз-бнлють, не съ допущяють въ ннститлуть-тъ. Само-дралчелана-рѣзаны въ опредѣленни геометрически формы, кои-то прѣд-ставають на дѣте-то широко поле на дѣтельность, зашо-то то навнчнова да познава геометрически-ти форми, и развива сане-говый-тъ вкдсз, и изобрѣтательность, като прави стъ тыя отрѣзки всѣкаквы постройкы.

Нъ врѣма-то на прѣво-то дѣтство замнлва и настап-ва врѣма да почене да съ члчи аритметикъ, Историкъ, Гео-графикъ, азыци. Въ прѣдаване-то на тыя науки прлдръ-жяють съ общий-тъ методъ не врьжяють а полска лека шл-бють на прѣдъ, и то кога съ члчрлють че онова, що мѣ е прѣдадено, добрѣ е прочумѣло дѣте-то; Дѣсто-то не ни до-зволава да съ прлстирамы за прѣдаване-то на вѣкжъ еднжъ наукъ, нъ за прлмѣрь ще прлкажлжъ какъ прѣдавають Гео-графикъ-тъ :

На дѣца та давають въ рлцѣ планъ на градъ-тъ, и ко-га дѣца-та си прѣдставають исно отношение-то на тойзи планъ съ дѣтельность-тъ, тегы и сами поченовають да снемяють планъ-тъ, сами измѣрлвають члнци-ти, и пр. а по-дирь прѣмнлвають въ излчение-то на окръстни-ти страни по картъ-тъ и часто излазяють на пролходкы по излчени-ти стра-ни. Съ тойзи начинъ члчение-то на прѣдова и съ члмножава; по-дирь французскый-тъ и латинскый-тъ азыкъ, прлбава съ а

галийскій и гръцкый, изучение на Историкъ и Гесграфикъ отъ еднѣ странѣ, а отъ другѣ Математика, Физика, Химия и другы-ти естественни науки, и напоследъкъ религиѣта все приема по широкы размѣри.

Не е помалко достойно за зѣлѣнѣвание, какъ са проважда вакаціенно-то брѣме въ тейзи институтѣ. Всени-ти вакаци са пролазжавѣтъ шесть недѣли; въ това брѣме всичкиѣта школа са раздѣла на четири части споредъ возрастѣ-тъ на дѣца-та, и всѣа една часть съ тренца отъ учители-ти излаза да пѣтѣва. Една въ тюрингыѣ, другѣ въ Фухтельгебирге или въ Ризенгебирге, другѣ въ Тироль и Швейцарикѣ.

Учителы са задѣжавѣтъ прѣзъ лѣто-то да изучѣтъ всичко, що има да са срѣне на пѣтъ: еднѣ по естествениѣ-тъ историкѣ, другѣ изучѣва исторически-ти памятници, мѣстни-ти прѣданни пр. И така като са приготвѣтъ, тръгновѣтъ въ пѣтъ, то по желѣни пѣтица, а повече пѣшо. Воко живо знание добѣвѣтъ дѣца-та въ такѣо пѣтѣване, коко живи наслаждени са брѣзовѣтъ въ дѣшиѣ-тъ имъ и оставѣтъ на цѣлѣ живѣтъ.

Остава да споменемъ още за естетическо-то образование - пѣние, мѣзыка и живопись цѣлѣтъ въ институтѣ-тъ. Всички-ти ученици са учѣтъ да пѣѣтъ, отъ тѣхъ в составенѣ цѣлѣ терьдѣ добры оркестрѣ. Тыя искѣства развивѣтъ добры вѣдѣ въ дѣца-та. Освѣнь това каждодневни гимнастически забави и игри поддържѣтъ въ дѣца-та живѣсть, кѣпане-то въ рѣкѣ-тъ лѣтѣсть и работа въ градинѣ-тъ и прохѣдкы-ти укрѣпѣвѣтъ здравие-то имъ.

О Т П И С Ь А Н Е

Н А

БАЛГАРСКИ-ТИ КНИЖИЦИ.

Отъ разны мѣста приемамы писма, съ кои-то ни бѣжѣ-жижѣтъ нѣкои нѣща за Книжици-ти. Нѣмамы вѣрѣма да дава-мы отговоръ всѣкому особно, за това съ рѣшихмы да имъ отписваме прѣзъ Книжици-ти, кои-то сѣ органъ на Книжин-нѣ-тѣ, а Книжинна-та е общо достояние, за това и всико-що съ стноси до неѣж, трѣбѣ да бѣде всѣкому извѣстно :

Г-нѣ Г. Б. можемъ да отговоримъ днесъ рѣшително, че Книжинна-та съ е устроена, и всѣко съмнѣние трѣбѣ да пад-не, цѣль-та ѣ остава исти-та, кои-то е извѣстена прѣзъ ланско-то ИЗВѢСТИЕ. Я напрѣдование-то на нейни-ти дѣй-ствия заврси отъ средства-та ѣ, а средства-та отъ число-го на членове-ти и на вспомошествователи-ти. Споредъ прото-колъ-тѣ на събрание то отъ Іандарни мѣа, избрахъ съ еди-ногласно за управители на дѣла-та ѣ настоятели-ты на Балгар-ски-ти Книжици, изъ състоителства-та не ни дозволявѣтъ да съ простирамы за тойзи прѣдметъ (*Sapienti sat*).

Г-нѣ Н. Д. Баше-то мълчаніе бы ны наскрѣбило повече, нежели внимание-то, кое-то давате на наши-ти Книжици, же-лаемъ само баше-то мнѣние да го изложите въ такѣжъ фор-мѣ, гдѣ-то да можемъ да го прѣдложимъ на общий-тѣ съдъ, и то може да възбуди и другы да изложѣтъ мнѣние-то си и да съ заврѣже нѣкоѣжъ припирѣжъ (полемика), и само съ той-зи начинъ може да съ разясни истина-та. Колко-то за пра-вописание-то, кое-то ще дръжимъ въ Книжици-ти, то може-

ТЕ ДА ЗАВЪЛЪЖИТЕ, ЧЕ Е ПРЕОСТАВЕНО ДА УПОТРЕБЛАВА ВСЪКЪЙ
СВОЕ-ТО НАРЕЧИЕ, И СВОЕ-ТО ПРАВОПИСАНИЕ, И ОБЩИНА-ТА АКО И ДА
Е ВНЕСЛА ВЪ СВОЙ-ТЪ КРЪГЪ НА ДЪЙСТВИЕ-ТО, СВРЪЩВАЕ-ТО
НА БЪЛГАРСКИЙ-ТЪ ЯЗЫКЪ, НЪ ТИ НЕ СЪ НАМА ДА ДАВА ПРАВИ-
ЛА, НИТИ ЗА ЯЗЫКЪ-ТЪ, НИТИ ЗА ПРАВОПИСАНИЕ-ТО, НЪ ЩЕ РЕЧЕТЕ
СЪ КОЙ НАЧИНЪ СОДЪВЪСТВОВА ОБЩИНА-ТА ЗА ДА СЪ СВРАБОТИ Я-
ЗЫКЪ-ТЪ? СПОРЕДЪ СРЕДСТВА-ТА, КОН-ТО ЩЕ ИМА, ЩЕ ВЪДЪЖЪ
И ДЪЙСТВИЯ-ТА Ъ. ЩЕ ПОДКАНА И ЩЕ ПОЩРЪВА ПИСАТЕЛИ-ТИ ДА
ИЗЛАГЪТЪ МНЪНИЕ-ТО СИ, И ПРЕЪЗ ОРГАНИ-ТЪ СИ, СИРЕЧЬ ПРЕЪЗ
ПЕРИОДИЧЕСКО-ТО СИ СПИСАНИЕ ЩЕ ГО ПРЕДАДА НА ОБЩО СЪВЪЖДЕНИЕ.
ЕДИНЪ ЩЕ ЗАБРАНА ЕДНО ПРАВОПИСАНИЕ, ДРУГЪЙ ДРУГО, ВСЪКЪЙ
ЩЕ СИ ИЗЛАГА ОСНОВАНИЕ-ТО, ЕДИНЪ ЩЕ ЗАБРАНА ЮСЪ-ТЪ (Ъ),
ДРУГЪЙ ЩЕ ГО ОУХЪРЛА, ДОГДЪ СЪ РАЗЪЯСНИ И УТВЪРДИ ПРАВИЛО;
ЩЕ СЪ ОПЛАЧЕМИЗ САМО, ЧЕ ОНЫЕ, ОТЪ КОН-ТО ОБЩИНА-ТА ИМАЛА
Е ПРАВО ДА СЪ НАДЪВЕ, ЧЕ ЩЕ Ъ ПОДАРЪЖИТЪ СЪ ПЕРО-ТО СИ НЕ
ПОДАВЪТЪ ДО СЕГА НИКАКЪВЪ ГЛАСЪ.

Г. НЪ Г. Х. ВАШЕ-ТО ПРИГЛАДОВАНИЕ ВЪРЪХЪ ЦЪНЪ-ТЪ НА
КНИЖИЦИ-ТИ ПРАВАТЪ НИ И ОТЪ ДРУГЪ МЪСТА, НЪ АКО ВЪХЪТЕ
СМЪТЪЖЛИ РАЗНОСКИ-ТИ, ТО ВЪХЪТЕ ВИДЪЛИ, ЧЕ ОБЩИНА-ТА И СЪ
НАЗНАЧЕНЪ-ТЪ ЦЪНЪ НЕ ЩЕ МОЖЕ ДА ГЫ ПОСРЪЩНЕ; КОГА СЪ У-
МНОЖИТЪ СРЕДСТВА-ТА Ъ, СИРЕЧЬ КОГА СЪ УМНОЖИТЪ ЧЛЕНОВЕ-
ТЫ Ъ, ТО ТОГЫ И ДА ЗАГЪВИ, ЩЕ ИМА ОТЪ ГДЪ ДА ПОСРЪЩНЕ ЗА-
ТЪВЪЖ-ТЪ СИ, БЕЪЗ ДА РАЗНАСА КАПИТАЛЪ-ТЪ СИ, ЗАЩО-ТО ТИ ОС-
ВЪНЪ КНИЖИЦИ-ТИ ИМА ОЩЕ И ДРУГЪ ДЪЛЖНОСТИ ДА ВЪШИ. ОС-
ВЪНЪ ТОВА ОТЪ ИЗВЪСТНЕ-ТО, КОЕ-ТО Е НАПЕЧАТАНО НА КОРЪ-
ТЪ ВИДИ ВСЪКЪЙ, ЧЕ КОЙ-ТО ДАДЕ ОТЪ ВЕДЪЖЪ ДЕСАТЬ ТЪРСКИ
ЛИРИ ЩЕ ЗЕМА ДОГДЪ Е ЖИВЪ БЕСПЛАТНО НЕ САМО КНИЖИЦИ-ТИ,
НЪ И ВСЪКЪ КНИГЪ, КОЖ-ТО ИЗДАДЕ ОБЩИНА-ТА, А КОЙ-ТО
ДАДЕ ПАТЬ ЛИРИ ЩЕ ГЫ ЗЕМА СЪ ПОЛОВИНЪ-ТЪ ЦЪНЪ, А КОЙ-ТО
ДАДЕ ЕДЪНЪ ЛИРЪ ЩЕ ГЫ ЗЕМА СЪ 20% ПО ДОЛЪ ОТЪ ЦЪНЪ-ТЪ

нимъ. Въѣвѣжѣтъ ни още да не споменѣваме лира, а гро-
шо въ, нѣ тѣва при сегашно-то положение на монетѣ-тѣ нити
е възможно, нити пакъ ще бѣде справедливо, защото-то 10 лири,
гдѣ да е, все сѣ десѣтъ лири, ни по много ни по маалко, а
1000 гроши влашки на примѣръ правѣтъ 2000 гр. цариградски,
така и во всѣко село има разлика въ монетѣ-тѣ отъ друго
село, а сѣщность-та не е въ названне-то, а въ количество-то,
кой-то желѣе да помогне на общинѣ-тѣ съ 1000 греш. или
съ 500 гр. той може да даде какѣв-то монетѣ желѣе, не са-
мо кайме, нѣ и мѣднѣ, ако мѣ е драго, само да смѣтне
възъз 100 гроши лирѣ-тѣ. А лира-та е главнѣй-тѣ символъ на
мѣзи-ти, и Аполлонъ съ лирѣ-тѣ гѣ е свързал наскон си. Зе-
мѣте мѣ отъ рѣцѣ-ти лирѣ-тѣ и тѣ ще са распрѣснѣтъ.

Г-нѣ Н. П. Драгѣй приетелю, ты пыташь, какъ вѣрѣи
наша-та книжинна, имали много членове, ще ли може да на-
прѣдова, и съ какѣи средства са надѣе да испазне цѣлѣ-тѣ си,
за коиѣ-то са е задѣжнила прѣдѣз сѣщество-то? Надѣе са,
брате, прѣво на Бсга, а второ на народно-то чѣвство, нѣ
всѣко начало има прѣпзики, членове-ты и обаче са чѣмножа-
вѣтъ, и ако са испазнѣтъ надѣжди-ти, кои-то подавѣтъ
отъ разни мѣста, то прѣпзики-ти полѣка лека ще са отстра-
нѣтъ. Не можѣ да ти не споменѣ обаче, че най голѣмѣ рѣв-
ность показвѣтъ Вазназначне-ты, В. Загарци-ти и Сѣвѣрѣв-
ци-ты; Подавѣтъ добра надѣжда още отъ Бѣвѣрѣвъ, кой-то
никогы не е оставалъ назадъ въ народни-ти дѣла, отъ Плов-
дивъ, Бранловъ и Гюргево. Дай Бсже да са испазне това,
що обѣщавѣтъ, а тѣхнѣй-тѣ примѣръ ще найде послѣдовате-
ли и въ другѣ-ти мѣста, отъ кои-то вѣе маалко прѣхлада, нѣ
зима-тѣ вѣ тѣврдѣ студена, вѣганѣца-та и дѣрѣва-та скѣпич-
лы, нѣ сега като навлижѣва тепло вѣрѣма надѣемѣ, ще са по

СТОПАЖЪ ТЪ И СРЪЦА-ТА НА РОДОЛЮБИ-ТИ. ТЫ МОЛИШЬ ОЩЕ ДА
ТЪ ИЗВѢСТАВАМЪ ЗА ДѢЙСТВИЕ-ТО НА КНИЖНИКЪ-ТЪ, ДРАГО МИ
БЫ БЫЛО, НЪ И ВРѢМЯ-ТО МИ Е КЪСО, И ОБСТЪИТЕЛСТВА-ТА (ТЫ
РАЗБИРАШЬ ДОБРѢ КОИ?) НЕ МИ ДОЗВОЛЯВАТЪ ДА ПОВТАРАМЪ ЧА-
СТО ЗА ТЕБА НѢЩО, СТРАХЪ МЪ Е ДА НЕ БЫ ДА МЪ ПОДСЛУШАЖЪТЪ
ЗА ТЕБА БЪДИ ПОКОЕНЪ. Книжнина-ТА СЪ БЪЖИИХЪ ПОМОЩЬЩЕ
НАПРѢДОВА, АКО Ы ДАДАТЪ СРЕДСТВА, И АЗЪ КОГА МИ ПРИЛѢГНЕ
ПАКЪЩЕ ТИ ПРИКАЖЕЖЪ КАКЪ ВРѢБИ, А СЕГА ИМАМЪ ДА ОТГОВОРѢЖ
ОЩЕ НА ЕДНО ПИСМО, АКО НЕ ТЪ МЪРЪЗИ ПРОЧЕТИ.

Г-НЪ Н. С. ТЫ СЪ СМѢЕШЬ, БРАТКО, ЗАЩО-ТО ТИ Е ШИРОКО
ОКОЛО БРАТЪ-ТЪ, НЕ БЫ ШАВАЛЪ, АКО БЫ СЪДЪЖАЛЪ НА МѢСТО-
ТО МИ, ПА ОТЪ ЕДИНЪ СТРАНЪ, ДА ГЛѢДАШЬ ЧЕ СТРѢЛА-ТА СО-
ЧИ НА СЪМЪНУВАНЕ, ЧЕ НОЩЬ-ТА СЪ Е ПРѢХЪВЪРЪЛИЛА, ОТЪ ДРУГЪ СТРАНЪ,
ВИСИ НАСРѢЩА ТИ, КАТО ЧРЪНЪ ГАРВАНЪ, ЧИСЛО-ТО НА МѢСЪЦЪ-ТЪ,
ТИ СОЧИ, ЧЕ УТРѢ ТРѢБЪЕ ДА ДАДЕШЬ ВЪ ПЕЧАТНИЦЪ-ТЪ
НѢКОЛКО ЛИСТА, А ТЫ НЕ СИ ПРИГОТВИЛЪ ОЩЕ И ПОЛВНИКЪ-ТЪ, И
ОСВѢНЬ ТОВА, ЕДИНЪ ДА ТИ КАЗВА ИЗМѢНИ ПЕЧАТЪ-ТЪ, ДАЙ ПО
ДОВЪРЪ, А ПО ДОВЪРЪ ВЪ ЦАРИГРАДЪ И НЕ Е ИМАЛО ДО СЕГА,
ДРУГЪ ТИ КАЗВА ПИШИ ПО ЛЮБОПЫТНИ НѢЩА, ПО НАРОДНИ, И
НЕЩЕ ДА ЗНАЕ, ЧЕ ИМА И ГРАНИЦИ, КОИ-ТО НЕ МОГАТЪ ДА СЪ ПРѢ-
СКОЧАЖЪТЪ, ТРЕТЪЙ ЕДИНЪ ТИ КАЗВА ИЗМѢНИ ПРАВОПИСАНИЕ-ТО,
ИЗХЪРЪЛИ ЮСОВЕ-ТИ; А НАЙ МНОГО-ТО ВЫКЪЖЪТЪ СМАЛИ ЦѢНЪ-ТЪ,
АКО ИЩЕШЬ ДА ВРѢБИ РАБОТА-ТА; А ПРОДАВЕЦЪ-ТЪ НА КНИГЪ-ТЪ
КАЗВА ПАРИ-ТИ СЪ СЪ КАЧИЛИ, НЕ ИЗНАСА ПО СТАРЪ-ТЪ ЦѢНЪ,
НАДБАВИ ПО 20 ГР. НА ТОПУ-ТЪ, ПОДВЕЗАЧЪ-ТЪ КАЗВА, БЪГЛИ-
ЩА-ТА СЪ СЪЖПИ, НЕ ИЗНАСА, НАДБАВИ ЗА ПОВѢЗВАНІЕ-ТО, ПОЩА-
ТА КАЗВА; ТАКСА-ТА СЪ ИЗМѢНИ, НЕ ИЗНАСА, ЩЕ СЪ ПЛАЩА ПО СЪЖ-
ПО ВОЗАНЕ-ТО НА КНИЖИЦИ-ТИ. Ы САМО ТЕБЕ, БРАТКО, ИЗНАСА ДА
СЪ ПРИПЛѢСКОВАШЬ И ДА МЪ УКОРЪВАШЬ, ЧЕ СЪМЪ ПСЕЛЪ ВРЪЗЪ
СЕБЕ СИ ПОВЕЧЕ ОТЪ КОЛКО-ТО СЪМЪ СПОСОБЕНЪ ДА ИЗВЪРЪШИЖЪ. НЕ

СЪМЪ БРАТКО, АЗЪ КРИВЪ, ПРѢДИ ДА ПОЧЕНЪ МНОЗИНА ОТЪ НАШИ-ТИ УЧЕНИ ВРИЧАХЪ СЪ ДА ПОМАГАТЪ, ДА ПИШЕАТЪ, ДА ПРОБАЖДАТЪ МАТЕРИАЛЪ, И ЕТО ТРИ МѢСЦА ЧАКАМЪ, И НИЩО НЕ ДОЧАКОВАМЪ. И ТЫ ЗНАЕШЬ НАШИ-ТИ УЧЕНИ, И ТЫ СИ ЕДИНЪ ОТЪ ТѢХЪ! НАПИШЕТЕ ПОНЕ ЕДНЪ КРИТИКЪ СРѢШЪ КНИЖИЦИ-ТИ, ПОХУЛЕТЕ ГЫ, И СЪ НЕГО ЩЕ СЪ ЗАБЛАГОДАРИЪ, ЩЕ ВИДИЪ ПОНЕ, ЧЕ СТЕ ДАЛИ КОЛКО ГОДЪ ВНИМАНИЕ НА ТРЪДЪ-ТЪ, А ВАШЕ-ТО РАБНОДУШЕ, МЪЛАЧАНЕ Е МНОГО ПО ОСКРЪБИТЕЛНО ОТЪ ВСАКЪ ХУЛЪ.

Г-НЪ П. С. ПРОЩАБАЙ, БРАТЕ, ЧЕ ТИ ОТГОВАРАМЪ СЪ ДВА РЕДА, РЪКА-ТА МИ Е ИСТРЪПНЪЛА ОТЪ ПЕРО-ТО, И ПЕТАЛЫ-ТЫ ПЪИЖАТЪ - НЪ ВЪЗВАМЪ, БРАТЕ, ДА ТЪ УСПОКОИЪ БЪКВИ-ТИ, КОИ-ТО ОТЪДАВНА ЧАКАХЪМЪ СТИГНЪХЪ И ВЪ ПОСЛѢДЮЩЪ-ТЪ КНИЖИЦЪ ЩЕ ВИДИТЕ И ОБРАЗЕЦЪ ОТЪ ТѢХЪ.

КНИЖИНИНА-ТА ПРОСИ ВСЪКИГО, КОЙ-ТО ИМА ПРИГОТВЕНО КАК-БО ДА Е РЪКОВОДСТВО ЗА УЧИЛИЩА-ТА АКО ЖЕЛАЕ ДА ГО НАПЕЧАТА ДА ГО ИСПРАТИ ДО НАСТОЯТЕЛИ-ТИ НА КНИЖИЦИ-ТИ ЗА ЕДНО СЪ УСЛОВИЕ-ТО СИ, И АКО ГО НАЙДЪТЪ СЪГЛАСНО СЪ УСЛОВИЕ-ТО НА КНИЖИНИНЪ-ТЪ, ТО ЩЕ ЗАЛЪГАТЪ ДА СЪ ИЗДАДЕ.

У Т А Ж ПЕЧЕТНИЦА СЪ СЕ ПЕЧЕТИЛИ И
СЕ НАМИРЪХЪ ЗА ПРОДАЖБА:

СВРАТЕНІЕ НА ТУРСКИ-ТА ИСТОРИЈА пре-
ведена, поправена и издадена отъ П. Славейкова.

Цѣна-та ѿ е . . . . . 1 цбанецъ

ВРАТКА СВЕЩЕННА ИСТОРИЈА преведена отъ
Архимандрита Партенія Зографскій. — 5 гроша

1-та, 2-та, 3-та и 4-та ВНИЖКА отъ
БЛАГОСЕРКИ-ТѢ КНИЖИЦИ.

УЧЕБНИ КНИЖКИ ЗА ДѢЦА-ТА ВНИЖКА I.
БУКВАРЬ, нареденъ и издаденъ отъ П. Р. Славейкова

За продажба

ХРИСТОМИРА СЛАВАНСКАГО ИЗЫКА, ЛЕКЦИ-
ВОНЪ СЛАВНО-ГРЪЦКІЙ И ГРАММАТИКА СЛАВНО-
ГРЪЦКА. - Цѣната на тритѣ тѣмъ части е - гр. 60

Црковный Букварь. - цѣна-та му е гр. 5

У СЪЩА-ТА ПЕЧЕТНИЦА СЕ НАМИРАТЪ
ПОДЪ ПЕЧАТЪ:

ВРАТКО СВЕЩЕННО ОГЛАСЕНІЕ или ПРИ-
ВЛАНІЕ (КАТЕХИЗИСЪ) преведенъ отъ вѣнка
Христова.

ПЪРВА ХРИНА на здравіа челоувѣчески умъ, пре-
ведена отъ Ивана П. Чичі.

СЛАВАНСКА ХРИСТОМИРА издадена отъ
Никифора П. Константинова.

ВНИЖКА ПРЕГЛАДАНА И ОДСЕРЕНА отъ ЦАРСКА-ТА
ЦЕНСУРА ЗА ДА СЕ ПЕЧЕТИ.

БЛАГРСВЫ-ТИ КНИЖИЦИ

ИЗДАВАТЪ СЯ ДВА ПЪТИ ВЪ МѢСЯЦЪ-ТЪ НА 5 И 20 ЧИСЛО.

ЦѢНА-ТА НА ГОДИШНО-ТО ИЗДАНИЕ (24 Книж-
ки) е:

Въ Цариградъ — меджидиета сребърни.

По всичко — само 5 1/2 медж. ”

Въ Сербия, Българско и Молдавия 6 мед. ср.

Една-та Книжка сама 1/2 меджидие сребърно.

Подписка-та се приема само за единъ годиенъ

отъ тѣхъ лица:

Отъ настоятели-ти на БЛАГРС. КНИЖИЦИ

Г. Г. В. Мариновичъ и В. В. Славчевичъ въ Цариградъ.

Отъ Г. Доктора С. І. Чомакова въ Пловдивъ.

Отъ Благород. Г. Ст. Грънчовъ въ Вазнаджикъ.

Отъ Г. Иванча Столнова въ Вски-Заара.

Отъ Г. Т. Х. Бойчова въ Шуменъ.

Отъ Г. Пантели Х. Г. Кесимова въ Търново.

Отъ Г. Братѣа Х. Петкови въ Русчукъ.

Отъ Г. А. Н. Каракаши въ Свищовъ.

Отъ Г. Георги Карловскій въ Тѣлча.

Отъ Г. Хр. Георгиева въ Бѣждрецъ.

Отъ Г. Мнх. Попевича въ Ибраида

Отъ Г. М. и А. Авраамовичъ въ Гюргево.

Отъ Г. Свободна Георгиева въ Галацъ.